რუსეთის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარიანო ყველა ქვეყანისა, შეერთდით!

კვირა, 15 ოქტომბერი 1917

ეროვნება

ფასი 15 კაპ.

გაზეთი დგება: ერთი თვით 2 მან. 60 კაპ., ორი თვით 5 მ. 20 კ., სამი თვით 7 მან. 80 კ., ოთხი თვით 10 მ. 40 კ. ცალკე ნომერი ყველგან 12 კ. საზღვარ-გარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი—50 კაპ., მეოთხე გვერდზე—25 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის 6 მ. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილი იქნას არა უგვიანეს დილის 11 ნახ. საათისა. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მოწერა ... ფასი ... ადრესით უნდა გამოგზავნილ: Тифлисъ, почтов. ящ. 199. Редакціи „Эроваи". ... ადრესით გამოგზავნილი ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ, Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 171 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალდემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა. № 171

რესპუბლიკანური წყობილების დაცვა

რესპუბლიკის დროებითი საბჭოს პირველ კრებაზე სოციალდემოკრატიულ პარტიის მენშევიკურმა ფრაქციამ წინადადება შეიტანა შედგენილ იქნას განსაკუთრებული კომისია, რომელიც რესპუბლიკანურ წყობილებას დაიცავს და კონტრ რევოლიუციის წინააღმდეგ ბრძოლის ზომებს მიიღებს. ცენზიან ბურჟუაზიის წარმომადგენლებმა—კადეტებმა მენშევიკების წინადადების შესახებ უმცროსობა გაანცხადეს და „რესპუბლიკანური წყობილების განმტკიცების" საკითხი უარყვეს.

კადეტები თავიანთ უმცროსობას იმით ასაბუთებდენ, რომ მთავრობას უფლება არ ქონდა ასეთი კომისიის შედგენისა, ვინაიდან რუსეთში მართვა-გამგეობის სისტემა ჯერ არ არის გარკვეული და არავინ იცის, მართველობის როგორი ფორმა დაწყარდება.

შესაძლებელია კადეტები ფორმალურათ მართალი არიან, რუსეთში ყველაფერი შეიძლება, ისიც შეიძლება, რომ მომავალმა დამფუძნებელმა კრებამ საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ძალთა განწყობილების გამო კადეტების გულის ნადები გამამართლოს და დემოკრატიულ რესპუბლიკას კი არა, ბურჟუაზიულსაც ვერ ეღირსოთ. ეს ყველაფერი საერთო ძალთა განწყობილებაზეა დამოკიდებული ტ ძალთა განწყობილებაზე კი, როგორც ყველა ამბობს, გადამჭრელი ხმა სოფლის დემოკრატიას, გლეხკაცობას ეკუთვნის.

მომავალში, ე. ი. დამფუძნებელ კრებაზე, საც საბოლოოთ უნდა გადასწყდეს რუსეთის სახელმწიფოს პოლიტიკური ფორმა და მართვა-გამგეობის სისტემა, ვიმეორებთ, შესაძლებელია პოლიტიკური ძალთა განწყობილება საერთო დემოკრატიის სავალალოთ შეიცვალოს. ხვენ, მარქსისტები მუდამ იმას ვამტკიცებთ, რომ განყენებითი ქეშმარიტება არ არსებობს. ქეშმარიტება ყოველთვის კონკრეტიულია, დროისა, გარემოებისა და ძალთა განწყობილებაზე დამოკიდებული.

დღეს კი საზოგადოებრივი ძალთა განწყობილება სწორეთ რესპუბლიკის განმტკიცების სასარგებლოთ ლაპარაკობს და ამიტომაც იყო დროებითმა მთავრობამ რესპუბლიკის შესახებ განსაკუთრებული დეკრეტი გამოსცა და მისი უზრუნველყოფა ამ თავიდანვე ქვეყანას ამცნო. ვის ეპარება ამაში ეჭვი, თუ არა კადეტებს, რომლებიც სულით და გულით დემოკრატიული რესპუბლიკის მტრები არიან და მის დროებით დაცვას, ეჭვი არაა, წინ აღუდგებიან. ასეთია კლასობრივი სულისკვეთება, მათი კლასობრივი პოლიტიკა.

მაგრამ რევოლიუციონური კლასები ამა თუ იმ პრაქტიკული ნაბიჯის გადადგმის დროს მუდამ ფაქტიურ ძალთა განწყობილებიდან გამოდიან.

რუსეთის საშრომელო ცენტრების მუშათა კლასი და საზოგადოთ მთელი პროლეტარიატი იდეიურათ დამწიფებულია და იგი დემოკრატიული რესპუბლიკის გარეთ ვერ იარსებებს. დარჩა გლეხკაცობის უმრავლესობა, რომელსაც შეუძლია პროლეტარიატის სურვილს თავისებური მიმდინარეობა მისცეს. მაგრამ რუსეთის გლეხკაცობის დიდი უმრავლესობა თავისი კლასობრივი მდგომარეობით პროლეტარიატის პოლიტიკური მისწრაფების წინააღმდეგი არ არის. გლეხკაცობას ამ ეამათ და შემდეგშიაც დემოკრატიული რესპუბლიკის წინააღმდეგ არაფერი არ აქვს. მათსა და მუშებს შორის თუ უკმაყოფილება წარმოიშვა, ეს წარმოიშვება ეკონომიურ ბრძოლის ნიადაგზე, თუმცა, შეიძლება თამამათ ითქვას, რომ ამ სფეროშიაც პროლეტარიატსა და გლეხკაცობას დიდი დავა არ მოუხდებათ, პროლეტარიატი თავის მინიმუმ-პროგრამის განხორციელებით შექმნის ისეთ პოლიტიკურ ფორმას, რომელიც გლეხკაცობას ეკონომიურათ და პოლიტიკურათ გამამგრებს და მუშასადამე გლეხკაცობა, როგორც კლასი, თავისი უმრავლესობით პროლეტარიატის მიერ წამოყენებულ პოლიტიკურ წყობილების, დემოკრატიულ რესპუბლიკის წინააღმდეგ არაფერი ექნება და მას შესაფერ დახმარებას გაუწევს. რადა გასაკვირველია, თუ პროლეტარიატის იდეოლოგები, სოციალდემოკრატიული პარტიის ხელმძღვანელები ამ თავიდანვე შესაფერ ზომებს მიიღებენ და ეკვე გამოცხადებულ რესპუბლიკის დასაცველათ კომისიას შეადგენენ. მუშათა კლასი რესპუბლიკის განმტკიცებისათვის იბრძვის და ამ ბრძოლის დროს იგი მცხოვრებთა უმრავლესობის თანაგრძნობასა და მხარის დაჭერას გამოიწვევს. ამ შემთხვევაში მართლდება მარქსის თქმულება: პროლეტარიატი არ კითხულობს, თუ ბურჟუაზია როგორ უცქერის მის მიერ წამოყენებულ მიზანს, რომელსაც მთელი ხალხის კეთილდღეობა აქვს დასახული. პროლეტარიატი არ კითხულობს, თუ რა სწადია ბურჟუაზიას, არამედ იმას, თუ რის გაკეთებას იძულებულ გახდის მას. დიახ დღეს საერთო ძალთა განწყობილება პროლეტარიატის სასარგებლოთ ლაპარაკობს და უკანასკნელ ბურჟუაზიას იძულებულს გახდის რესპუბლიკის დამცველი კომისია შექმნას და იგი სახელმწიფო ორგანოთ გამოაცხადოს, რომელიც ხელს შეუწყობს რესპუბლიკანურ წყობილების განმტკიცებას.

დროებითი საბჭოს გარშემო

დროებითმა საბჭომ დაიწყო თავის მოქმედება. მისი მთავარი მნიშვნელობა დამოკიდებულია არა მის კანონმდებლობით თუ საათაბირო უფლებებზე, არამედ რიალური ძალთა განწყობილებაზე რუსეთში.

მთავარი მისი დადებითი მხარე გამოიხატება იმაში, რომ იგი ყველა პარტიების და ჯგუფების აზრისა და შეხედულების ამაკრავებს. მასში, როგორც სარკეში სჩანს სახე ყველა პარტიების, მათი აზრი და მისწრაფებანი, მათი შემოქმედებითი ნიჭი და გულის ზრახვანი.

სოციალდემოკრატიისათვის ეს თავისებურია. პირველ ყოვლისა მთავარი საშუალებაა თავის კლასობრივი ფიზიონომიის აშკარათ გამოსაჩენათ, თავის ნამდვილი სოციალისტური და წმინდა დემოკრატიული ბუნების გამოსაჩენად. ეს კიდევ ცოტაა. ამ დროს ასპარეზზე მათ საშუალება ეძლევათ აშკარა ბრძოლა აწარმოონ მემარჯვენე ფრთის, ცენზიან ბურჟუაზიის წინააღმდეგ, მათი ორეფოფული, ანტიდემოკრატიული პოზიცია ნათელზე გამოუტანონ ხალხს, დემოკრატიას მისი სრული სიკოტრე და უვარგისობა დანახვონ და ასე მთელ დემოკრატიას, რომელიც დღემდე ყოყმანში იყო, ნამდვილი გზა უჩვენონ დემოკრატიულ მართვა-გამგეობისაკენ. აქ დემოკრატია, მრყველი, გაუმაგრებელი პოლიტიკურათ, გაურკვეველი სოციალურათ, ნელნელა გამოიკვეთა სოციალისტური მკაცრი, მარა საბრძოლიანი და საქმიანი კრიტიკის გავლენით და სწორ დემოკრატიულ გზას დაადგება. ამ მხრით დროებითი საბჭო უნდა გადაიქცეს გზათ და ხიდათ დემოკრატიულ ძალთა მობილიზაციის, მათი შეკავშირების და გაძლიერების, რაიც ერთათ ერთი საშუალებაა ახლო მომავალში დემოკრატიული მთავრობის შედგენის. მართალია, დრ. საბჭო არც ისეთი წარმომადგენლობითი დაწესებულებაა, რომელსაც მთელი ხალხი სრული ნდობით მოეპყრობა—ასეთია მხოლოდ დამფუძნებელი კრება, მარა მისი უარყოფა—მიუხედავათ ამისა დიდი პოლიტიკური სიბეცე იქნებოდა, იგი შექმნილია დემოკრატიული თათბირისაგან და როგორც ასეთი, იგი დემოკრატიის წარმომადგენლობაა.

მარა არის ორი მიმდინარეობა რუსეთის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, რომელთაც არ უნდა ასეთ დროებით დაწესებულებას თუნდ დროებითაც შეურიგდენ.

ესენია მაქსიმალისტები მარცხნით და მარჯვნით. ბალშევიკები და კადეტები. პირველთ როგორც ვიცით, ჯერ მიიღეს მონაწილეობა დრ. საბჭოში, მარა რადგან მათ ბუნტარულ ბუნებისთვის დრ. საბჭო შესაფერ ასპარეზს არ წარმოადგენს, იგი პირველ სხდომისთანავე დასტოვეს. ეს არც გასაკვირველია. ბალშევიკებს ანარქიული მოძრაობით უდგიათ სული, იგი ასაზრდოებს პარტიულ კაპიტალს. ყოველი წარმომადგენლობითი დაწესებულება კი უკვე თავის არსებობით და მოქმედებით ერთგვარი ორგანიზაციული, მწყობრი ხასიათის შემტანია ხალხის მოძრაობაში. ამ მხრით მუშათა და სალდათთა საბჭოებიც დიდ როლს თამაშობენ და თამაშობდენ ანარქიის წინააღმდეგ ბრძოლაში. დროებით საბჭოს შეუძლია კიდევ მეტი მოგვცეს ამ მხრივ და ამას კი ბალშევიკები ვერ ურიგდებიან, ისე როგორც ვერ ურიგდებოდენ საბჭოების მისწრაფებას მუშათა მოძრაობაში მეტი სიღინჯე და გონიერება შეეტანათ. მიუხედავათ მათი ცნობილი ლოზუნგის: „მთელი ძალა უფლება საბჭოებს"-ო, ისინი ფაქტიურათ გაცხარებულ აგიტაციას ეწეოდენ სწორეთ ამ საბჭოების წინააღმდეგ და მასსის მის წინააღმდეგ აგზნებას ცდილობდენ. ამ მიზნით სარგებლობდენ არა მარტო თავის ფრა-პრაპაგანდისტები, არამედ ყველა მუშათა კლასში ჩასახულ ორგანიზაციებით, მაგ. პროფ. კავშირით, საქარხნო კომიტეტებით და სხვ., რომელიც კი მათ გზას და ლოზუნგს აღიარებდენ.

ამრიგათ მუშათა საბჭოებს იგინი სხვა ორგანიზაციების დაპირდაპირებით ებრძოდენ და ასე ანარქიას ქმნიდენ მუშათა შორის, ასუსტებდენ მათ ძალას და ენერგიას, საერთო მტრისაკენ მიმართულს.

ახლაც, დროებით საბჭოდან გაქცევის შემდეგ, ისინი მას უპირდაპირებენ იმ საბჭოებს, რომელიც მათ ხელშია დღეს, უპირდაპირებენ იმ ორგანიზაციებს, რომელნიც მათ აზრს მისდევენ და ასე დემოკრატიის გაერთიანებულ ფრონტს მხოლოდ ასუსტებენ და აუძლურებენ.

ბუშმარიტათ მხოლოდ დამარღვეველი სტიქიაა მათში. სტიქია, რომლითაც ხასიათდება ანარქისტული მოძრაობა. შექმნა, შემოქმედება რისამე, მათ არ შეუძლიათ და ისინი სისტემატიურათ გაურბიან ისეთ მდგომარეობას, სადაც მათგან, გარდა სიტყვისა, უპასუხისმგებლო ოპოზიციისა და თავდაუმერელ კრიტიკისა, საქმის კეთება, ახალი წყობილების აშენება, პრაქტიკული სახელმწიფოებრივ-საზოგადოებრივი საქმიანობა არის საჭირო.

აი ამიტომ გაურბიან იგინი საზოგადო სარბიელს და ახალ-ახალ, მიუწდომელ ლოზუნგებით ცდილობენ მასსის გაბრუებას, თავის შემოქმედებითი უმწეობის და არარაობის მათ წინაშე დაფარვას.

აი ესაა მთავარი მიზეზი მათი ბოიკოტისტური ტაქტიკის დრ. საბჭოსადმი.

სულ სხვა მიზეზით ებრძვიან დრ. საბჭოს მემარჯვენე ბალშევიკები—კადეტები. ამ უკანასკნელთ, მართალია, არ სურთ გაქცევა საბჭოდან, მაგრამ მისი სახელის გატეხა, მისი შემოქმედებითი მუშაობისთვის ნიადაგის გამოცლა კი ძლიერ ესაჭიროებათ.

მათ კარგათ იციან, რომ დემოკრატია არ არის მოკლებული შემოქმედებითი ნიჭს, რომ იგი მზათაა მთელი რიგი დემოკრატიულ ზომების უკარნახოს მთავრობას, რომელთა გატარება ცხოვრებაში განმტკიცებს დემოკრატიის ძალას და საბოლოოთ სახელს გაუტეხს კადეტებს. და აი, რომ ასეთ რეფორმებს სახელი გაუტეხონ, რომ მათი განხორციელებისათვის წინააღმდეგობის გაწევის საშუალება დაიტოვონ, ისინი პირველსავე სხდომებზე გაიძახიან: დროებითი საბჭო არ არის სწორი წარმომადგენლობითი დაწესებულება, მას არ შეუძლია ხალხის სახელით ლაპარაკი, მას არ აქვს უფლება და მოვალეობა არსებითი რეფორმები გაიყვანოსო. ერთი სიტყვით, მათ უნდათ დემოკრატიული ნაწილი საბჭოს მხოლოდ ბუნდეს—ლაყბობდეს და არ მოქმედებდეს, ესე იგი ხახელს უტეხდეს დემოკრატიულ ელემენტებს.

ბალშევიკები მოიკოტს უცხადებენ საბჭოს გარედან, კადეტები შიგნიდან. ორივენი ერთათ ებრძვიან სხვადასხვა მხრიდან დემოკრატიას. ამით ისინი ერთმანეთს ხელს უწყობენ და ისეთ ნიადაგს ამზადებენ მოქალაქობრივი ომისათვის, რომელიც დღეს დღეობით მხოლოდ დამღუპველი იქნება დემოკრატიულ მოძრაობისათვის.

მუშათა კლასი ყველაზე უფროა დაინტერესებული დემოკრატიული წყობილების განმტკიცებაში. მას ყველაზე მეტი საბუთი აქვს ენერგიულათ ეცადოს დემოკრატიზმის განმტკიცებას, რადგან მხოლოდ ამ საშუალებით მოიპოვებს იგი მკვიდრ ნიადაგს მომავალ წყობილების—სოციალიზმისათვის საბრძოლველათ. გზა სოციალიზმისაკენ—დემოკრატიული რესპუბლიკაა; საუკეთესო ნიადაგი მუშათა კლასის ძლიერ კავშირათ შეკერის, მისი თავისუფალ შემოქმედების, მისი საზოგადოებრივათ აზადების, სახელმწიფოებრივათ გამოწრთობის, ეს დემოკრატიულ-რესპუბლიკანური წყობილებაა.

აი ამიტომ მუშათა კლასი ყველაზე მეტათ არის მოვალე შეებრძოლოს, როგორც ანარქო-სინდიკალისტურ ტენდენციებს მარცხნივ, ისე ორეფოფ და კონტრ-რევოლიუციონურ კადეტიზმს მარჯვნით. იგი ამ გზით შესძლებს დრ. საბჭო თავის კლასობრივ მიზნებს ამსახუროს, დემოკრატიული მასსა ცენზიან ელემენტებს მოსწყვიტოს და ასე რევოლიუცია საბოლოო გამარჯვებისკენ გაიქანოს.

პრინციპული მდგომარეობა

წარმოუდგენელი ეკონომიური კრიზისი, მშვიდობიან მცხოვრებთა და მეომარ ჯარისკაცების დამშეება, ანარქია, ყველაფრის წარმდგენელი ტალღები, აგრარული უწესობა და კონტრ-რევოლიუციონური გამოსვლები—აი, რა ახასიათებს რუსეთის სინამდვილეს, აი რაა აფერხებს რევოლიუციის გაღრმავებისა-განმტკიცებას შინ და გარეთ, მდგომარეობა კრიტიკულია; არავინ არ იცის ხვალ რა იქნება და საზოგადოებრივი ურთიერთობა სით მიექანება.

არსებულ კრიტიკულ მდგომარეობას უფრო მეტათ ართულებს რუსის ჯარის ფრონტზე დამარცხება და ზღვაზე და ხმელეთზე უკან დახევა. რიგის ფრონტის გარღვევის შემდეგ მტერმა თავისი ძალება-მოსილება ბალტიის ზღვაზე გადატანა და მისი საშხედრო ფლოტი ბალტიის ზღვის ნაპირებზე დესანტს-დესანტზე სხვავს. შორს არაა ის დრო, როცა ვილჰელმის ჯარები რუსეთის შიდა გულში შემოიჭრება და რევოლიუციონურ ცენტრს—პეტროგრადს ცეცხლის ალში გაახვევს.

პეტროგრადის დამუქრება და მისი მტრის ჯარების შიგნ გადალახვა კი რუსეთის რევოლიუციის გულში ლახვრის ჩაცემა იქნება და მით თავისუფლებას დიდი და წარმოუდგენელი საფრთხე მოელის. ერთი სიტყვით რუსეთის დემოკრატიულ წყობილებას გერმანიის მილიტარიზმი თავს დატრიალებს და მას მუდამ დღე წალეკვას უქადის.

საფრთხე დიდი და წარმოუდგენელია. ამას გრძნობს თითეული რევოლიუციონერი, ყოველი რევოლიუციონური პარტია. მიუხედავათ ამისა რევოლიუციონური ჯარი კვლავ დეზორგანიზაციულ მოქმედებას განაგრძობს და მოსულ მტერს შესაფერ წინააღმდეგობას არ უწევს. მაშინ, როცა ყველა რევოლიუციების დროს რევოლიუციონური არმია მოსულ მტერს დიდ წინააღმდეგობას უწევდა და მას იგერიებდა, რუსეთში წინააღმდეგობას ვხედავთ. რევოლიუციონური არმია ანარქო-სინდიკალისტურ აგიტაციის ზეგავლენით მისი წინააღმდეგობითი ძალა დასუსტდა და იგი თვისდა უნებურათ კონტრ-რევოლიუციონურ ბურჟუაზიის საქმეებს აკეთებს.

საფრანგეთის 1871 წ. რევოლიუციის დროს კომუნის პროლეტარიატმა გერმანიის ჯარის იერიშები მოიგერია და პარიზის ჩრდილოეთ ნაწილებში დაბანაკებულ მოწინააღმდეგის ჯარს საშუალება არ მისცა დიდა ქალაქში შეჭრილიყვნენ. პარიზის პროლეტარიატმა უკანასკნელი გროშებიც კი გაიღო, რათა ამ ფულით საომარი მასალები დაემზადებინა და მუშათა გვარდიების მეოხებით მტერი უკუეგდო. და განა მარტო პარიზის კომუნის დროს, ყოველთვის, როცა საშშობლოს გარეშე მტრისაგან განსაცდელი მოელოდა, როცა ამა თუ იმ სახელმწიფოს გარეშე მტერი ესხმოდა და მისი ნაციონალური თავისუფლება საფრთხეში ვარდებოდა.

ვინც კი მარქს-ენგელსის მოძღვრებას ოდნავ მაინც გასცნობია, მას ეუბნა გარეშეა ეცოდინება, რომ ისინი მთელი თავისი მოღვაწეობით და მეცნიერული სოციალიზმის შეხედულებით ყოველ დაჩაგრულ ერების მომხრეები იყვნენ და როცა ამა თუ იმ სახელმწიფოს თუ ერს გარედან საფრთხე მოელოდა—პროტესტს აცხადებდენ. ჯერ ისევ ძველი ინტერნაციონალის დაარსების დროს ისინი პოლონეთის დამოუკიდებლობას მოითხოვდენ, მათ მხურვალე პროტესტი განაცხადეს ელზასლოტარინგიის ძალით გამოყოფის შესახებ. ვიცით თუ ისინი როგორ თანაუგრძნობდენ იტალიის ნაციონალურ აღორძინებას და ავსტრიის ბატონობიდან განთავისუფლებას. ეს ცოტაა. მათი ყურადღება შამილის ომმაც კი მიიპყრო და ძველ ინტერნაციონალში კავკასიის მთის ხალხის თავისუფლებას მოითხოვდენ.

ერთი სიტყვით გარეშე მტრისაგან სამშობლოს დაცვა პროლეტარიატის მოვალეობათ გამოაცხადა და ეს მოვალეობა ახალმა—მეორე ინტერნაციონალმაც მიიღო. უკანასკნელის ყველა კონგრესებზე ამის შესაფერი რეზოლიუციები გამოქონდათ და იგი არავიდან პროტესტსა და წინააღმდეგობას არ იწვევდა.

მხოლოდ ამ მსოფლიო ომის ხანაში, როცა იმპერიალისტური სახელმწიფოები ერთი მეორეს დაეტაკნენ და ახალი ტერიტორიების დაპყრობა თავიანთ დროშას წააწერეს—სწორეთ ახლა გაჩნდა ახალი ბლანკისტურ-ანარქისტული მიმდინარეობა, რომელიც ძველი და მეორე ინტერნაციონალის თავდაცვის პრინციპს უარყოფენ და მით ჯარში სრული დეზორგანიზაცია შეაქვთ. ასეთმა მიმდინარეობამ რუსეთის სახელმწიფოში ფესვი გაიდგა და

დამფუძნებელი კრების

საარჩევნო სიების შესწორების ვადა გაგრძელებულია 20 ოქ-ამდე.

ვინც ქალაქის არჩევნების დროს ხიაში არ უფიქლია შეტანილი უნდა დაიჩქაროს განცხადების შეტანა. განცხადება სიაში შეტანის შესახებ უნდა წარმოადგინოთ შემდეგ ადგილებში, სადაც 27 სექტემბრიდან ამა წლისა ქალაქის გამგეობა გზავნის სპეციალურ პირთ, რომლებიც იქნებიან იქ დილის 10 დან შუადღის 3 ს. და საღამოს 6 დან 10 საათამდე.

1 უბანში ქალაქის სკოლა მაჩაბელის სახლი, თოლდას ქუჩა № 52.
2 „ ართისტულ საზოგ. საზამთრო სადგომი.
3 „ ქალაქის გამგეობა.
4 „ სახელოსნო სასწავლებელში.
5 „ ქალაქის სამკურნალო ვორონცოვის ქუჩაზე.
6 „ ნადეიდის თავშესაფარი, რეიტერის ქუჩაზე.
7 „ ავლაბრის კლუბის საზამთრო შენობა.
8 „ ქალაქის სკოლა. პანასევიჩის ქუჩა.
9 „ ქალაქის სკოლა, ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 29.
10 „ სახალხო სახლი ზუბალოვისა, კიროჩნი ქ.
11 „ ქალაქის სკოლა ჩერქეზიშვილის ქ. № 100.
12 „ ტეხნიკური რკინის გზის სასწავლებელი შერემეტიევის ქ.

ამხანაგებო და მოქალაქენო! ეცადეთ არ დაკარგოთ თქვენი ხმა!

საერთაშორისო ომი

ჩრდილოეთ ფრონტზე მტერმა იერიშები შეაჩერა. ზოგიერთა ადგილებში იგი უკან იხევს, ხაგანგებით გამაგრებულ პოზიციებთან თავს იყრის. დანარჩენ ფრონტზე, როგორც ხამხრეთ იხე რუმინიის ფრონტზე ცვლილება არ მომხდარა.

კავკასიის ფრონტზე რუხის ჯარმა ზოგიერთა ადგილებში წინ წაიწია და მტერი გამაგრებულ ადგილებიდან გარეკა.

ბალტიის ზღვაზე, ვერდერის ნახევარ კუნძულთან მტერმა კვლავ დიდძალ ხამხედრო ფლოტს მოუყარა თავი და კუიგასტას ნაპირებთან დესანტის გადასხმას აპირობს.

საფრანგეთის ფრონტზე, მდ. ენის რაიონში საფრანგეთის ჯარი წინ მიიწევს. დანარჩენ ფრონტზე ხაარტილერიო ხროლაა.

იტალია-ავსტრიის ფრონტზე ავსტრიამ დიდძალ ჯარს მოუყარა თავი და ხაერთო იერიშების დაწყებისთვის ემზადება. იგი ხარგებლობს იმ მდგომარეობით, რომ რუხეთის ფრონტზე ხიწყნარეა და ხამხედრო ძალები იტალიის ფრონტზე გადაყავს. რით გათავდება ავსტრიის მიერ ჯარების ახეთი კონცენტრაცია, ამას ახლო მომავალი დაგვანახვებს.

რევოლიუციონურ არმიის ბრძოლის უნარი არარათ გადაიქცა. ბალშევიკებმა ბაკუნინისაგით მგორე ინტერნაციონალი უარყვეს, იგი დანგრიეს და მის მაგიერ ახალს არას იძლევიან. თვით სტოკჰოლმის კონფერენცია, რომელიც საერთაშორისო დემ. ერთგვარათ შეგაკავშირებდა, დრ. დანგრეულ ინტერნაციონალს ადადგენდა—ბოიკოტს უცხადებენ და მის მაგიერ რადაც გაუგებარ სოციალურ რეპუბლიკას აყენებენ. ამით უნდოდათ არსებულ ომის შეჩერება და დაუყონებლივ ხავის ჩამოგდება. მაგრამ მათი ასეთი ზომა, როგორც სხვა პოლიტიკური ბრძოლის საშუალებანი ანარქისტულ-ბლანკისტურია და ხავის მოახლოვების მაგიერ ისინი ომს ახანგრძლივებენ. უკანასკნელი გარემოება კი მტერს საშუალებას აძლევს რუსეთის შიდა გულში შემოიჭრან და მთელი რევოლიუცია განსაცდელში ჩააყენონ.

მაგრამ მათ ასეთ უტოპიის და თავისუფლების დამდუპველ ტაქტიკას რუსეთის შეგნებული დემოკრატია და მასთან ერთად ინტერნაციონალური პროლეტარიატი არ იზიარებს და შერთებული ძალით ცდილობენ ომის გათავებას. უკვე სტოკჰოლმის საერთაშორისო კონფერენციის მოწვევას ყველა მეომარ სახელმწიფოებისა და ნეიტრალურ ქვეყნების მუშათა კლასი მოითხოვს და საერთო აქტიურის ჩარევით ცდილობენ ხავის ჩამოგდებას. უკანასკნელი გარემოება კი რუსეთის რევოლიუციონურ დემოკრატიას საშუალებას მისცემს შინაური და საგარეო საფრთხე თავიდან აიცილოს, დაუყოვნებლივი ხავის ჩამოგდება—ეი რა იხსნის რუსეთის რევოლიუციას და მასთან ერთად მთელი ქვეყნის დემოკრატიას იმპერიალისტური კლასების ბატონობისაგან.

დეპეშები

(3. დ. ს. 14 ოქტომბერი).

მკვლელობა.

ასტრახანი. კრასნი იარიდან მოსულ გემზე იპოვნეს მოკლული ჩერნიგოვის სასურსათო კომიტეტის რწმუნებული დემონკი. მას თან ჰქონდა 25,000 მანეთი, რომელიც მკვლელებმა წაიღეს.

ფულის გადადება ჯარისკაცთა ხახარგებლოთ.

კუბანი. რიგს გარეშე კრებაზე კურსკის ქალაქის საბჭომ დადგინა გადასდოს 10,000 მანეთი ადგილობრივ გარნიზონის არტილერიის ჯარისკაცების სასარგებლოთ, ამ ჯარისკაცებმა სწრაფათ ჩაიკრეს ქალაქში დაწყებული დარბევა, გარდა ამისა საბჭომ დადგინა გამოჰკიდოს საბჭოს დარბაზში ფიცარი ოქრის ჩარჩოებში ჩასმული, რომელზედაც ეწერება ჯარის-კაცების რეზოლიუცია, რომ იგინი არ დაანებებენ დარბევის მოხდენას.

ხამშობლო ენა.

პეტროგრადი. შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან არსებულმა ნაციონალურმა განყოფილებამ შეიმუშავა კანონ პროექტი, რომლითაც უზრუნველ უნდა ჰყონ სხვა ერები (ინოროდცები) მმართველ ორგანოებთან დამოკიდებულების დროს სამშობლო ენით ისარგებლონ.

დეპუტატთა საბჭოების შესახებ.

პეტროგრადი. მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს ცენ. აღმ. კომ. „უწყებაში“ და „ვოლოს სალდატ“-ში მოთავსებულ წერილი „საბჭოს ორგანიზაციის კრიზისი“, ამ წერილებში აღნიშნულია, რომ ამ ბოლო დროს დეპუტატთა საბჭოებმა წინანდელი მნიშვნელობა დაკარგა, ზოგან სრულიად დაუქმდა და ზოგან მხოლოდ მარტო ქალაქებზე არსებობს. ამის მიზეზათ წერილი ასახელებს იმ გარემოებას, რაკი ადგილობრივი რევოლიუციონური თვითმართველობა შესდგა, საბჭოებმა პოლიტიკური მნიშვნელობა დაკარგა.

საზოგადო ხამუშაო.

ადესა. ქალაქის გამგეობამ გადასწყვიტა უმუშევრობასთან საბრძოლველათ შეიმუშაოს კანონ-პროექტი საზოგადო სამუშაოს მოწყობის შესახებ. ამ საქმეზე იმუშავებს 20,000 მუშა და დაიხარჯება 10 მილიონი მათეთი.

ხამხედრო მინისტრის ბრძანება.

პეტროგრადი. ხამხედრო მინისტრის ბრძანება, 11 ოქტომბერი № 51. დადგენილდ მდგომარეობის გამო ჯარის ერთი მთავარ მიზანთაგანია დაიცვას ქვეყნის შიგნით წესიერება, დაიცვას ხალხი ძალადობისა და დარბევადაწოოკებისაგან, არსებულ მილიციას არ ძალუძს შეასრულოს ეს. ჯარი მთელი ძალ-ღონით უნდა დაეხმაროს კომისარებს, ქალაქის და ერობათა თვითმართველობებს. ქვეყნად ანარქია ძლიერდება, ამიტომ საჭიროა ეს ვალდებულება საჩქაროდ შესრულებულ იქნეს, მისი ერთი დღითაც გადადება არ შეიძლება შიგნით გამეფებული ანარქია, სურსათ სანოვაგეს განადგურება ფრონტზე ჯარს შემშილს უქადის. ასეთი მდგომარეობის ატანა შეუძლებელია. მთელი რესპუბლიკის ტერიტორია დაყოფილია სათადარიგო ბრიგადის უბნებათ, ბრიგადების რაიონი პოლკებისად. ყველა კომისარს ან თვითმართველობას შეუძლია ბრიგადის უფროს ან პოლკის სარდალს, როცა საჭირო იქნება მილიციაში საიმედო პირების მიღება. ეუბრძანებ: 1) მილიციის მოსაწყობათ მიეცეთ საათადარიგო პოლკიდან საუკეთესო ოფიცრები, რომლებიც ბრძოლაში ყოფილან და ჭრილობა მიუღიათ. სახელმწიფო დარწმუნებული იქნება, რომ ეს პასუხსაგები საქმე საიმედო და პატიოსან კაცის ხელში იქნები, რომელსაც სიცოცხლე არ დაუფურავს სამშობლოსთვის და მიჩვეულია საზხედრო ორგანიზაციას და წესიერებას. ნებას ვაძლევ ქალაქის თვითმართველობათა და ერობათა მოთხოვნით დანიშნონ მილიციაში საუკეთესო ჯარის კაცები, დაჭრილები, უმთავრესათ წმ. გიორგის კავალერებიდან. ამ სამშობლოსთვის მებრძოლ პირების ხელში მოქალაქენი დასაცავათ გარდასცემენ უძვირფასეს—თავისუფლებას და სიცოცხლეს. 2) რკინის გზების დასაცავათ მიეცეთ რკინის გზის მთავრობას საუკეთესო ოფიცრები და ჯარის კაცები, ბრძოლაში ნამყოფნი და დაჭრილნი. მათი საქმე იქნება—საადგურების დაცვის მოწყობა. ასეთივე კამანდები შედგინონ ნაფოსადგურების დასაცავათაც, 3) ცხენოსან დარაჯთა რაზმის შესადგენათ ნებას ვაძლევ ოლქის ჯარის უფროსების, მთავრობის კომისარებს და ადგილობრივ თვითმართველობების მოთხოვნით დანიშნოს კავალერიის ნაწილებიდან საუკეთესო ოფიცრები და ჯარის კაცები, ბრძოლაში ნამყოფნი და დაჭრილნი. 4) უკეთუ მცირეოდენი ხამხედრო დისციპლინა და წესიერება დაარღვიეს ოფიცრებმა და ჯარის კაცებმა, დაუყოვნებლივ უნდა დაანგრიონ ჯარში. ჩვენ ვალია საერთო ძალით ავლაგმოთ ანარქია, რომელიც დიდებულ სამშობლოს დაღუპვას უქადის. ეული საჩქაროთ შესრულებულ იქნება ეს ხასწრაფო სამუშაო. ხამხედრო მინისტრი ვერხოვსკი.

გაფიცვის მუქარა.

პეტროგრადი. ქალაქის თვითმართველობის დაბალ მოსამსახურეებმა თავის კრებაზე დადგინეს 15 ოქტომბერს გამოაცხადონ გაფიცვა თუ ამ დროამდე მათი მოთხოვნება არ დაკმაყოფილეს.

დროებით მთავრობის დადგენილება.

პეტროგრადი. დროებითმა მთავრობამ დადგინა გაგზავნოს დონის ქვა-ნახშირის მიდამოებში ხავაჭრო სამრეწველოს სამინისტროს საგანგებო კომისარი ორლოვი, რომელმაც უნდა მოიწყოს ამ რაიონის სამრეწველო საქმეები.

შრომის ხელშეკრულობის კანონ-პროექტი.

პეტროგრადი. შრომის სამინისტროსთან არსებული საგანგებო კომიტეტი შეუდგა შრომის ხელშეკრულობის კანონ პროექტის განხილვას, რომლითაც უნდა განისაზღვროს დამქირავებლის და დაქირავებულის უფლებამოვალეობანი.

შეკითხვა ზავის შესახებ.

ლონდონი. თემთა პალატაში შეკითხვაზე ბონარ-ლოუმ განაცხადა, რომ მთავრობა არავითარ შემთხვევაში არ დაიწყებს სახავო მოლაპარაკებას, უკეთუ ამის თანახმა არ იქნებიან ოკეანეს იქითა სახელმწიფოებიო. დაიკისრებენ გერმანიას დიდი ბრიტანიის ყველა ზარალ-ხარჯებს, ოლონდ ამის თანახმა არ იქნებიან ოკეანეს იქითა სახელმწიფოებიო. დაიკისრებენ გერმანიას დიდი ბრიტანიის ყველა ზარალ-ხარჯებს, ოლონდ ამის თანახმა არ იქნებიან ოკეანეს იქითა სახელმწიფოებიო. ამ შეკითხვაზე ბონარ-ლოუმ პასუხის მიცემა არ ისურვა.

უკრაინის საკითხი.

ლონდონი. თემთა პალატაში კინგი შეეკითხა ბალფურს—მოიხსენებდა მას თუ არა, რომ რუსეთის მთავრობამ უკრაინელთა რადა უკრაინის დროებით მთავრობათ სცნო და გაეწევა თუ არა დახმარება ავსტრო-უნგრეთის და რუმინიის უკრაინის ნაწილებს, რომ ისინი გაერთიანდენ რუსეთის უკრაინასთან ერთად. ბალფურმა უპასუხა: ჩვენი მოკავშირეების შინაური საქ. შესახებ საკით. ადეკვატ სარგებლობას არ მოიტანსო.

ლატვის ხეიმი.

სტოკჰოლმი. ლატვის სეიმმა, რომელიც ქ. ვილნაში პირველ სექტემბრიდან სისტემატიურ კრებებს მართავს, რეზოლიუციი გამოაქვეყნა. დასასრულ რეზოლიუციაში მოთხოვილია ლიტვის დამოუკიდებლობა და ვილნაში ლიტველთ დამფუძნებელი კრების მოწვევა. გარდა ამისა რეზოლიუციაში ნათქვამია, უკეთუ ომის გათავებამდის გერმანია იმედს მოგვცემს, რომ იგი მომავალ სამშვიდობო კონფერენციაზე ლიტვის საკითხს წამოაყენებს და მას მხარს დაუჭერს, მაშინ ჩვენ შესაძლებელათ ვსთვლით გერმანიასთან კავშირი შეკვრათ.

ომის დეკალი.

(12 ოქტ.)

პეტროგრადი. ჩრდილოეთის ფრონტი. რიგის მიმართულებით მდ. მეგელის და პსკოვის გზატკეცილის რაიონში მტერმა თვის წინანდელ პოზიციიდან 20 ვერსით უკან დაიხია. უკან დახევის დროს მტერმა გაანადგურა შენობები, წყალდინა გზები და დანგრია ხიდები. დვინის რაიონში კვლავ შენიშნეს, რომ გერმანელები ცდილობენ ჩვენს ჯარისკაცებთან დაძმობილებას.

დასავლეთის, სამხრეთ-აღმოსავლეთის და რუმინიის ფრონტი.—ხროლაა.

კავკასიის ფრონტი.არაფერი საგულისხმიერო არ მომხდარა.

ბალტიის ზღვა. მტერი შეეცადა ტომბოს რაიონში მცირედი დესანტი გადმოესხა, მაგრამ ჩვენმა ჯარმა ხელი შეუშალა.

პეტროგრადი. 12 ოქტომ. სოფ. სკოულის რაიონში მოწინავე რაზმი იბრძვიან. მოწინავე რაზმები იბრძვიან ადრეთვე ალაკის რაიონში. ლენლევარდენის მიმართულებით ჩვენი მოწინავე რაზმები რიგა-ორლოვის რკინის გზის ლიანდაგამდის მივიდენ და მათ მოწინააღმდეგეს ჯარები არ შეხვედრიათ. ილუქსტრის რაიონში ბრძოლა გაცხოველდა. დანარჩენ ფრონტზე ხიწყნარეა.

დასავლეთ, სამხრეთ-დასავლეთსა და რუმინიის ფრონტზე ჩვეულებრივი ხროლაა.

კავკასიის ფრონტზე, პენჯიკენის მიმართულებით, კარა-მერივანის რაიონში ჩვენმა ჯარმა მერივანის ველიდან ოსმალთა ჯარები გარეკა და ზერიბარის ტბის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაპირებამდის მივიდენ. ბალტიის ზღვაზე, კუიგასტასთან მტრის ესკადრა გაჩერებული, მათ შორის დრედნოუტებიც არიან. ვერდერის რაიონში ჩვენმა ჯარმა მტრის მზვერავი რაზმები გარეკეს. დანარჩენ ადგილებში მდგომარეობა უცვლელია.

პარიზი. 12 ოქტომბერი. მდ. ენის ჩრდილოეთით მდგომარეობა უცვლელია. ბრეანლანკუა შავინიონის რაიონში, ბეზიანის მთასთან ჩვენმა ჯარმა წინ წაიწია და როიუმეს ფერმამდის მივიდენ. აქ ტყვეთ წამოიყვანეთ 500 ჯარისკაცი. ვომერინას მიდამოებში, სერნი ან-ლანყას რაიონში საარტილერიო ხროლა გაცხოველდა. მდ. მაასის მარცხენა ნაპირას ორივე მოწინააღმდეგენი ერთმანეთს ზარბაზნის ყუმბარებს უშენენ. ესპარეის რაიონში ბრძოლას ადგილობრივი ხასიათი აქვს.

ლონდონი. 12 ოქტომ. ავრენკურის რაიონში უმნიშვნელო შეტაკებები ხდება. ნიუპორის გასწვრივ მტრის პოზიციებს ზარბაზნის ყუმბარები დაუშინეთ და იქ ოფიცერები გამოვიწვიეთ. დანარჩენ ფრონტზე ცუდი ამინდების გამო საბრძოლო ოპერაციები შეჩერებულია.

რომი. 12 ოქტომ. ჩვენს ფრონტზე მტერმა დიდძალ ჯარს თავი მოუყარა და საერთო შეტევისათვის ემზადება. ჯარების დიდი ნაწილი გერმანელებიან შესდგება და სარომარი იარაღი გერმანელებისაა. ჩვენი ჯარი მტკიცეთ იცავს თავის პოზიციებს. იულის ალპებში საარტილერიო ხროლამ მკაცრი ხასიათი მიიღო. გოიდსა და რიმბონის რაიონში მტერი ჩვენს სანგრებს ზარბაზნის ყუმბარებს უშენს.

უკანასკნელი ფოსტა

ოქტომბრის უკანასკნელ რიცხვებში რუსეთის ყველა ადგილებში მოეწყობა თავისუფლების სესხზე ხელის მოწერა.—გამომართება „თავისუფლების სესხის“ კვირა, რომლის მოწყობაში მონაწილეობას მიიღებენ რევოლიუციონური და დემოკრატიული ორგანიზაციები (მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოები და ს.).

საამხედრო სამინისტროსთან შესდგა სასკოლო განყოფილება, რომელიც ჯარში საავადებულო სწავლების წესს იმუშავებს. აზრათ აქვთ ჯარებიდან საშვალო განათლების პირნი მოკლე ვადიან სამასწავლებლო კურსებზე გაგზავნონ. ამ გვარათ, ფიქრობენ ყოველ როტას საკუთარი მასწავლებლის მიჩენას.

ამ დღეებში კავკავის რკინის გზის სადგურთან ჯარისკაცებმა 13 ჩეჩენი მოჰკლეს. თერგის ჯარების ატამანის განკარგულებით, ამის გამო ჯარების ატამანის განკარგულებით, ამის გამო ჯარების შტაბთან ერთად ინტერნაციონალური პროლეტარიატი არ იზიარებს და შერთებული ძალით ცდილობენ ომის გათავებას. უკვე სტოკჰოლმის საერთაშორისო კონფერენციის მოწვევას ყველა მეომარ სახელმწიფოებისა და ნეიტრალურ ქვეყნების მუშათა კლასი მოითხოვს და საერთო აქტიურის ჩარევით ცდილობენ ხავის ჩამოგდებას. უკანასკნელი გარემოება კი რუსეთის რევოლიუციონურ დემოკრატიას საშუალებას მისცემს შინაური და საგარეო საფრთხე თავიდან აიცილოს, დაუყოვნებლივი ხავის ჩამოგდება—ეი რა იხსნის რუსეთის რევოლიუციას და მასთან ერთად მთელი ქვეყნის დემოკრატიას იმპერიალისტური კლასების ბატონობისაგან.

ბალშევიკების ბრძოლის უნარი არარათ გადაიქცა. ბალშევიკებმა ბაკუნინისაგით მგორე ინტერნაციონალი უარყვეს, იგი დანგრიეს და მის მაგიერ ახალს არას იძლევიან. თვით სტოკჰოლმის კონფერენცია, რომელიც საერთაშორისო დემ. ერთგვარათ შეგაკავშირებდა, დრ. დანგრეულ ინტერნაციონალს ადადგენდა—ბოიკოტს უცხადებენ და მის მაგიერ რადაც გაუგებარ სოციალურ რეპუბლიკას აყენებენ. ამით უნდოდათ არსებულ ომის შეჩერება და დაუყონებლივ ხავის ჩამოგდება. მაგრამ მათი ასეთი ზომა, როგორც სხვა პოლიტიკური ბრძოლის საშუალებანი ანარქისტულ-ბლანკისტურია და ხავის მოახლოვების მაგიერ ისინი ომს ახანგრძლივებენ. უკანასკნელი გარემოება კი მტერს საშუალებას აძლევს რუსეთის შიდა გულში შემოიჭრან და მთელი რევოლიუცია განსაცდელში ჩააყენონ.

მაგრამ მათ ასეთ უტოპიის და თავისუფლების დამდუპველ ტაქტიკას რუსეთის შეგნებული დემოკრატია და მასთან ერთად ინტერნაციონალური პროლეტარიატი არ იზიარებს და შერთებული ძალით ცდილობენ ომის გათავებას. უკვე სტოკჰოლმის საერთაშორისო კონფერენციის მოწვევას ყველა მეომარ სახელმწიფოებისა და ნეიტრალურ ქვეყნების მუშათა კლასი მოითხოვს და საერთო აქტიურის ჩარევით ცდილობენ ხავის ჩამოგდებას. უკანასკნელი გარემოება კი რუსეთის რევოლიუციონურ დემოკრატიას საშუალებას მისცემს შინაური და საგარეო საფრთხე თავიდან აიცილოს, დაუყოვნებლივი ხავის ჩამოგდება—ეი რა იხსნის რუსეთის რევოლიუციას და მასთან ერთად მთელი ქვეყნის დემოკრატიას იმპერიალისტური კლასების ბატონობისაგან.

ბალტიის ზღვაზე, ვერდერის ნახევარ კუნძულთან მტერმა კვლავ დიდძალ ხამხედრო ფლოტს მოუყარა თავი და ხაერთო იერიშების დაწყებისთვის ემზადება. იგი ხარგებლობს იმ მდგომარეობით, რომ რუხეთის ფრონტზე ხიწყნარეა და ხამხედრო ძალები იტალიის ფრონტზე გადაყავს. რით გათავდება ავსტრიის მიერ ჯარების ახეთი კონცენტრაცია, ამას ახლო მომავალი დაგვანახვებს.

ბაკინსკელი ფოსტა

ოქტომბრის უკანასკნელ რიცხვებში რუსეთის ყველა ადგილებში მოეწყობა თავისუფლების სესხზე ხელის მოწერა.—გამომართება „თავისუფლების სესხის“ კვირა, რომლის მოწყობაში მონაწილეობას მიიღებენ რევოლიუციონური და დემოკრატიული ორგანიზაციები (მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოები და ს.).

ხამხედრო სამინისტროსთან შესდგა სასკოლო განყოფილება, რომელიც ჯარში ხავალდებულო სწავლების წესს იმუშავებს. აზრათ აქვთ ჯარებიდან საშვალო განათლების პირნი მოკლე ვადიან სამასწავლებლო კურსებზე გაგზავნონ. ამ გვარათ, ფიქრობენ ყოველ როტას საკუთარი მასწავლებლის მიჩენას.

ამ დღეებში კავკავის რკინის გზის სადგურთან ჯარისკაცებმა 13 ჩეჩენი მოჰკლეს. თერგის ჯარების ატამანის განკარგულებით, ამის გამო ჯარების შტაბთან ერთად ინტერნაციონალური პროლეტარიატი

ბაკინსკელი ფოსტა

ოქტომბრის უკანასკნელ რიცხვებში რუსეთის ყველა ადგილებში მოეწყობა თავისუფლების სესხზე ხელის მოწერა.—გამომართება „თავისუფლების სესხის“ კვირა, რომლის მოწყობაში მონაწილეობას მიიღებენ რევოლიუციონური და დემოკრატიული ორგანიზაციები (მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოები და ს.).

ხამხედრო სამინისტროსთან შესდგა სასკოლო განყოფილება, რომელიც ჯარში ხავალდებულო სწავლების წესს იმუშავებს. აზრათ აქვთ ჯარებიდან საშვალო განათლების პირნი მოკლე ვადიან სამასწავლებლო კურსებზე გაგზავნონ. ამ გვარათ, ფიქრობენ ყოველ როტას საკუთარი მასწავლებლის მიჩენას.

ამ დღეებში კავკავის რკინის გზის სადგურთან ჯარისკაცებმა 13 ჩეჩენი მოჰკლეს. თერგის ჯარების ატამანის განკარგულებით, ამის გამო ჯარების შტაბთან ერთად ინტერნაციონალური პროლეტარიატი

ქუთაისში წესიერების დასაცავათ თფილისიდან ჩასულ იუნკერებს ქუთათურმა ჯარისკაცებმა სადილის მზადების დროს ქვაბში მკვდარი ძაღლი ჩაუგდეს.

ადესის მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოში სოც. რევოლიუციონერთა გამოჩენილი წარმომადგენელი პეტრე დეკონსკი პროკურატორი ალმოჩენილა. კორნილოვის გამოსვლის დროს დეკონსკი სასტიკათ ილაშქრებდა დროებითი მთავრობის წინააღმდეგ — მთავრობა სასტიკათ არ ეჭცეევა კორნილოვსო. ის ეკუთვნოდა სოც.-რეველ. მემარცხენე ფრთას. ადესის ყანდარმთა სამმართველოს გარჩევის დროს ის „ოხრანის“ თანამშრომელთა სიაში ამოჩნდა შეტანილი თანამშრომლობდა „ოხრანაში“ 1908—1910 წლებში „ტურისტის“ სახელწოდებით.

ადესის გრადონაჩალნიკათ ნამყოფა ცნობილი გენ. ტოლმაჩევი ამ ჟამათ კიშინიოვში იმყოფება საავადმყოფოში დაპატიმრებული. საგანგებო საგამოძიებლო კომისიის წინაშე შუამდგომლობა აღძრა განთავისუფლების შესახებ, მაგრამ უარი მიიღო.

განსაკუთრებული საგამოძიებლო კომისია ამ ოქტომბერში დაამთავრებს მუშაობას. ზოგიერთ პირთა შესახებ საქმე გადაეცემა გასარჩევად სასამართლოს, მთელი გამოძიებული მასალა კი—დამფუძნებელ კრებას. კომისია დამამზადებს აგრეთვე მოხსენებას, სადაც საერთოდ გარკვეული იქნება ძველი რეჟიმის წარმომადგენელთა პოლიტიკური მოღვაწეობა. ამ კომისიაში სხვათა შორის, საკითხი აღიძრა ცნობილ დეკანოზის ვოსტორგოვის საქმის გამოძიების შესახებ. ადამჩნდა, რომ ვოსტორგოვს სხვადასხვა სუბსიდიის სახით დიდძალი ფულები მიუღია. ამ ფულებით კი ის შავრაზმულ ლიტერატურის გამოცემა-გავრცელებას ეწეოდა.

გერმანელებს აზრათ ჰქონიათ ჰელსინგფორსზე ზღვიდან თავდასხმა. იქ აპირობენ ჯარის გადასხმას იმ იმედით, რომ ფინები აჯანყებას მოახდენენ რუსეთის წინააღმდეგ.

პეტროგრადში მოელიან ბალშევიკების ქუჩებში გამოსვლას. საზამთრო სასახლესთან დარაჯები გაძლიერეს. ნევის პროსპექტზე ავტომობილები დაჭრილდენ შემდეგის პლაკატებით—„გადამარჯოს ხავს“, „მთელი ძალაუფლება მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატთა საბჭოებს“-ო.

ხაბიჭოა

ბაზეთის გამყიდველები

„ერთობა“, „ბორბა“ და „პაეკარი“-ხათვის. მიმართეთ „ერთობის“ კანტორაში. ფოლოვანის პროსპ. № 12.

ახალი ამბები

ამხ. კარლო ჩხეიძის აგათმყოფობა. როგორც ყვირილიდან დეპეშით გვატყობინებენ, ამხ. კარლო ჩხეიძე 11 ოქტომბერს ჩასულა თავის სოფელ ფუთში. იგი ამჟამად ავათ ყოფილა.

ხასურსათო ხაკითხი. 13 ოქტომბერს მოხდა კავკასიის მუშათა, გლეხთა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის კრება, რომელზედაც განხილულ იქნა სასურსათო საკითხი. მოხსენებები გააკეთეს ქალაქის საგუბერნიო და კავკასიის სასურსათო კომიტეტების წარმომადგენლებმა.

— დღეს, თფილისში გაიხსნება კავკასიის ყველა სასურსათო კომიტეტების წარმომადგენელთა ყრილობა. ყრილობის მუშაობაში ფართო მონაწილეობას მიიღებენ რევოლიუციონურ ორგანიზაციათა და მთავრობის დაწესებულებათა წარმომადგენლები. ყრილობას დაესწრება აგრეთვე კავკასიის მუშ., ჯ. და გლეხ. დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის პრეზიდიუმი სრული შემადგენლობით.

— თფ. საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტის სახელზე სადგ. გურკევიჩიდან (ჩრდილო კავკ.) დიდი ხანია გამოუგზავნიათ 35 ვაგონი ფქვილი, მაგრამ ამ ფქვილს დღემდის სადგ. ბალაჯარამდინაც კი ვერ მოუდწევია. ამის გამო კავკასიის მ., ჯ. და გ. დეპ. საბჭოთა ცენტრმა დაადგინა სთხოვოს სამხედრო მინისტრს საქმეთა უფროსს გაიგოს სად არის შეჩერებული ფქვილი და მოახდინოს განკარგულება მისი დაჩქარებით თფილისში გამოგზავნის შესახებ.

ჩვენი მკითხველებისა საყურადღებოთ. დღემდე ჩვენი გაზეთი ლირდა 12 კ. გაზეთის გამყიდველებს [illegible] ეკრძალებათ, ე. ი. ცალზე გაზეთი [illegible] ქალაქის და [illegible] ბეჭდვის გამო ჩვენი გაზეთი 15 კაპ. ღირს. გაზეთის გამყიდველებს ითმობათ ცალი 12 კაპ. ე. ი. ცალზე მიიღებენ ისევ 3 კაპ. ზოგიერთმა გაზეთის გამყიდველებმა, უარი გაგვიცხადეს გაზეთის ამ ფასში წაღებაზე და მოითხოვენ ცალს 11 კაპ. ჩვენთვის ეს პირობები მიუღებელია. ამისათვის მოსალოდნელია ზოგიერთი პუნქტები დროებით უგაზეთოთ დარჩეს, მიღებულია ზომები ახალი გამყიდველების საშოვნელათ და ამ არა სასურველ მოვლენის თავიდან ასაცილებლათ.

პური. ვინაიდან ქალაქში ამ ჟამათ ფქვილი ცოტა შემოიტანეს, ქალაქის სასურსათო კომიტეტის განკარგულებით 14 ოქტომ. დროებით პური არ მიეცემათ კლუბებთან, სასტუმროებთან, თეატრებთან და „ფინჯანი ჩაი“-სთან არსებულ რესტორანებს. დანარჩენ ზოგადო სასადილოებსაც შეუწყვეტენ პურის მიცემას, თუ არ წარადგენენ პურის ბარათებს იმის დასამტკიცებლათ, რომ პური სასადილოში დაიხარჯა. ამიტომ ყველა ვალდებულია სასადილოში შესვლისას წარადგინოს პურის ბარათი. მუდმივი პურის ბარათების შეძენა შეიძლება ყველა უბნის სასურსათო კომიტეტებში, ხოლო ახლათ ჩამოსულთათვის დროებით ბარათებს იძლევიან თფილისისა და ნათლულის სადგურებზე.

საარჩევნო ხამზადისი. ქალაქის დამფუძნებელ კრების საარჩევნო კომისიის წევრთა პირველი კრება მოხდა 13 ოქტომბერს. თავმჯდომარეთ აირჩიეს ამხ. ალ. ლომთათიძე, თავმჯდომარის ამხანაგებათ—ალარბანოვი (ს.რ.) და გ. ხატისოვი (დაშნ.), ფდიენათ—სვანიძე. პრეზიდიუმს დაეკვალა შეადგინოს ქალაქის საარჩევნო უბნებათ დანაწილების პროექტი.

— ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის ამხანაგათ ალ. ლომთათიძე და მდივანი ვ. ხახანოვი გაეგზავნენ ბაქოში, რომ გამოარკვიონ, თუ როგორ მიმდინარეობს საარჩევნო მუშაობა და მისცენ ადგილობრივ მომუშავეებს ზოგიერთი დირექტივები. ამავე მიზნით ისინი ჩამოვიდიან ამიერ კავკასიის ახვა ადგილებსაც.

რევიზია. საერთო და ქალაქთა კავშირის და წითელი ჯვრის დაწესებულებებში რევიზიის მოსახდენათ შესდგა საგანგებო უფლებებით აღჭურვილი სარევიზიო კომისია. კომისიაში შედიან 5 წარმომადგენელი კავკასიის მ. ჯ. და გ. დეპ. საბჭოთა ცენტრისა და 3 წარმომადგენელი საგანგებო საგამოძიებლო კომისიისა.

კაკი წერეთელს თელავის თვითმართველობამ შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა: „თელავის ქალაქის დემოკრატიული თვითმართველობა სალამს გიძღვნის ოქვენ, რუსეთის რევოლიუციონურ დემოკრატიის სახელოვან ბელადს.

— რედაქციამ მორჯომიდან შემდეგი დეპეშა მიიღო: „მორჯომის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭო ამხანაგურ სალამს უძღვნის თავის ბელადს ირაკლი წერეთელს, მეგობარ მებრძოლს და ჩვენი ინტერესების სისწორით დამცველს რუსეთის რევოლიუციის სულის ჩამდგმელს. გაგვიძეხ თავისუფლებისაკენ თავისუფალ რუსეთის თავისუფალო შვილო; დიე, ისმოდეს შენი მეუხარეს ხმა მთელი ქვეყნის პროლეტარიატის საკეთილდღეოთ და მის მტერთა გასანადგურებლათ.

ამხ. ეგნატენი ბეზეპკორი გუშინ ჩამოვიდა ქუთაისიდან.

ქალაქის წიხქვიდა უკვე შეაკეთეს, მას შეუძლია დაფქვას დღე და ღამის განმავლობაში სამი ათასი ფუთი ხორბალი.

ქერი. ავრანომ გ. დალაქიშვილს ახალ-ქალაქის მაზრაში ჯერ-ჯერობით შეუსყიდია 50 ათასი ფუთი ქერი, რომელსაც ფქვილსა და ხორბალში გადაუცვლიან საინტენდანტოს.

დარბევის წინააღმდეგ ბრძოლა. კავკასიის მ. ჯ. და გ. დეპუტატების საბჭოთა ცენტრმა დაადგინა წინადადება მისცეს ყველა ადგილობრივ მ. და ჯ. დეპუტატების საბჭოებს მიიღონ ზომები ცენტრალური კომიტეტის მიერ დარბევის წინააღმდეგ საბრძოლველათ გამომუშავებულ ზომების ცხოვრებაში გასატარებლათ.

დენის გაყიდვა. საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტი შეუდგა ბაზრობებით ლენის გაყიდვის მოწყობას კოოპერატივების საშუალებით, ქალაქის კოოპერატივებს ეკრძალებოდა ამ ცალკეულ ბაზრობებიდან ასაცილებლათ უფრო მიზან-შეწონილათ მიიჩნიეთ თვით წვრილ მეღვინეთა კავშირმა დაარსოს თფილისში საწყობი, საიდანაც მიაწოდიან მცხოვრებლებს ღვინის. კერძო საგაჭრეებში ღვინის გაყიდვა აღიკრძალება. მ. და ჯ. დეპუტატების საბ

დინარი პირები, ითფიაქის პატრონის ნათესავები. ერთი წამლის მაგივრათ ყიდიან მეორეს, ადმოაჩინეს აგრეთვე ყალბი სასწორები, წამალში დებულობენ უზომოთ გადიდებულ ფასებს და სხ. ქალაქის აფთიაქი უკვე ჩამოართვეს მოიჯარადრე ჯანელიძეს, მის ადგილას სხვა კაცი დანიშნეს და ფარმაცევტებმაც განაცხადეს გუშინ მუშაობა. დანარჩენ აფთიაქების პატრონებს ქალაქის გამგეობამ წინადადება მისცა შეუთანხმდენ მომუშავეებს, წინააღმდეგ შემთხვევაში თქვენც ჩამოგერთმევათ აფთიაქებიო.

წარმოდგენა. დღეს, ნაძალადევის თეატრში, დამფუძნებელ კრების საარჩევნო ფონდის გასაძლიერებლათ პირველი რაიონული კოლექტივი მართავს წარმოდგენას. წარმოდგენილი იქნება „უმუშევარნი“. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ავტომობილი. გუშინ, დილის 8 ს., გოლოვინის პროსპექტზე, ავტომობილი დაეჯახა ორ ბავშვს. ერთს მათგანს დაუზიანა თავი, ხოლო მეორეს თავი და ფეხები. დასახიჩრებული ბავშვები საავადმყოფოში მოათავსეს.

ხურბათი. 13 და 14 ოქტომბერს თფილისში შემოიტანეს 1 ვაგონი ფქვილი, 15 ვაგონი ხორბალი (9 ვაგონი სათესლეთ), 3 ვაგონი 1 ეგზემპლარი ფქვილი.

ᲙᲠᲘᲖᲘᲡᲘ ᲓᲐ ᲛᲔᲢᲘᲜᲐᲒᲘ.

დღეს, დილის 10 ს., შესდგება კრება ხის დამუშავებელთა, მხერხავთა, საამშენებლო მუშების და, მღებავთა პროფესიონალურ კავშირების წევრებისა „გასარჩევია საკითხი ამ პროფესიონალურ კავშირთა გაერთიანების შესახებ.

— დღეს, საღამოს 5 ს., კომიტეტის ბინაზე (გოლოვინის პრ. № 12) დანიშნულია დამფუძნებელ კრების რ. ს. დ. მ. პ. ცენტრალურ საარჩევნო კომიტეტის წევრთა კრება. პრეზიდიუმი სთხოვს ყველა რაიონებს და სამილიციო ნაწილებს გამოგზავნონ თითო წარმომადგენელი.

— დღეს, დილის 9 ს., თეატრ „ლირა“-ში დანიშნულია ელექტრონზე მომუშავეთა პროფესიონალურ კავშირის წევრთა კრება. დღის წესრიგი: 1) ჯამაგირების მომატების პროექტის დამტკიცება, 2) მიმდინარე საქმეები.

— დღეს, დილის 10 ს., საათაიდ-აზნაურთა გიმნაზიის შენობაში ამხ. თ. კიკვაძე და ს. მიხეილიძე წაიკითხავენ ლექციას დამფუძნებელ კრების შესახებ.

— დღეს, დილის 10 საათ., საბურთალოზე ამხ. რეევსკი და მაჰაგარიანი წაიკითხავენ ლექციას დამფუძნებელ კრების შესახებ.

— ხვალ, საღამოს 7 ს., დანიშნულია რკინის-გზის სამმართველოში მოსამსახურე რ. ს.-დ. მ. პ. წევრთა კრება. (ელიზავეტის და ვოგზლის ქუჩის კუთხე).

— ორშაბათს, 16 ოქტომბერს საღამოს 6 საათზე შესდგება კრება რ. ს. დ. მ. პ. მეორე რაიონის კოლლექტივის წევრების—ამხანაგებს სთხოვენ აუცილებლად დესწრონ, რადგანაც საკითხები მეტად სასწრაფო და სერიოზულია.

საᲓᲦᲔᲘᲡᲝ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ

(გაგრძელება).

წვრილი ბურჟუაზია, გლეხობა და ქალაქის წვრილი მესაკუთრენი ვერასოდეს ვერ შესძლებენ რევოლიუციის ხელმძღვანელობას. ამას ხელს უშლის მათი შუათანა მდგომარეობა ბურჟუაზიასა და პროლეტარიატს შორის. ის უნდა მიეკედლოს ამ ორი მოპირდაპირე კლასიდან ერთი რომელიმეს: ან ბურჟუაზიას—ეს იქნება სოციალური რეაქცია და პოლიტიკური კონტრ-რევოლიუციის გამარჯვება; ან პროლეტარიატს—ეს იქნება სოციალური რევოლიუციის გაღრმავება და დემოკრატიის დიქტატურა პროლეტარიატის ხელმძღვანელობით. წვრილმა ბურჟუაზიამ აირჩია პირველი გზა და აი, დამფუძნებელი კრებაც მომეტებულათ ადგილზე შემდგარი ბურჟუაზიის წარმომადგენლებისაგან—რომელთა ლოზუნგი იყო მუშების ალაგმვა და ბურჟუაზიული რესპუბლიკის დამყარება. ნიშანში ამოდებული იქნა ნაციონალური სახელოსნოები. ბრძოლა აუცილებელი შეიქნა. ერთვნული (დამფუძნებელი) კრება ითხოვდა სახელოსნოების დახურვას. ამის გამო 23 ივნისს დაიწყო აჯანყება, რომელიც მთელი ოთხი დღე გაგრძელდა. ივლისის დღეები, ეს საშინელი ფურცლებია საფრანგეთის რევოლიუციის ისტორიაში. ბურჟუაზიამ დიქტატორული უფლებები მიანიჭა გენ. კავენიაკს, რომლის განკარგულებაში იყო გარდა რეგულიარული ჯარებისა, ერთვნული გვარდია, შემდგარი სატახტო ქალაქის ბურჟუაზიისაგან და აგრეთვე გვარდია ნაძირალებისა, რომელიც მუშების საწინააღმდეგოთ იყო დაარსებული. მოძრაობა ჩაახჩვენ მუშების სისხლში. პოლიტიკურმა კონტრ-რევოლიუციამ გაიმარჯვა, მაგრამ ამავე დროს რესპუბლიკის დღეებიც დათვლილი აღმოჩნდა. გამეფდა საზოგადოებრივი რეაქცია. უეცი გლეხობა, რომლის წრეში სხვადასხვა ცრუმორწმუნეობას ქონდა გადგმული ფესვი, სწამდა, რომ მათი მხსნელი იქნება ვიდაც ვაჟი, სახელათ ნაპოლეონი, და პროლეტარიატის ხელმძღვანელობას მოკლებულმა პოლიტიკური ავანტიურისტი ნაპოლეონი III პრეზიდენტათ აირჩია. უკანასკნელმა თავის მხრივ ნიადაგი გამოაცალა ბურჟუაზიულ რესპუბლიკას და თავი მალე მეფეთაც გამოაცხადა, ამით დაგვირგვინდა პოლიტიკური კონტრ-რევოლიუცია ბურჟუაზიის.

ბურჟუაზიამ რევოლიუციის მიმდინარეობის შეჩერება მოისურვა თავის ბატონობის განსამტკიცებლათ, რისთვისაც მას დასჭირდა მუშათა კლასის დამორჩილება, ამით მან გასცა ხალხი, ჩაჭრო რევოლიუციის კერა. უსალხოთ კი მას არ შეეძლო ნაპოლეონის ავანტიურას შებრძოლებოდა და ის მაგრათ ჩაეკონა მეფე ნაპოლეონ III-ს.

აღწერილი რევოლიუციის მსგავსი რამ განიცადა რუსეთმაც ცოტაოდენი განსხვავებით 1905 წელსა და მისი გაცნობა საშუალებას მოგვცემს გავარკვიოთ კონტრ-რევოლიუციონური მოძრაობა რუსეთის პირობებში.

1905 წლამდე რუსეთში იყო ბატონობა გაერთიანებული თავად-აზნაურობის და მისი მუდმივი თანამზლების საჭლვდელოების. 1861 წლიდან, გლეხთა განთავისუფლებიდან დაიწყო ქვეყნის სწრაფი კაპიტალისტური განვითარება. ახალმა ცხოვრებამ წამოაყენა ახალი კლასები—ეს იყო ბურჟუაზია და მისი მოწინააღმდეგე კლასი—პროლეტარიატი. ბურჟუაზია სდუმდა დიდხანს, მისი მისწრაფებანი კეთილ სურვილებათ რჩებოდენ, რაც აიხსნება იმით, რომ თვითმპყრობელობასა და ბურჟუაზიას ერთი რამ ჰქონდათ საზოგადო—ეს იყო საგარეო პოლიტიკის წარმოება. თვითმპყრობელობა აწარმოებდა ომებს, შეეძლო ქვეყნების დაპყრობა, ახალი ბაზრები შეეძინა—ეს კი ბურჟუაზიისაც სურდა.

მუშათა კლასი კი ამ დროს ვითარდებოდა და თან ირაზმებოდა მუშათა პარტიის გარშემო. გახშირდა გაფიცვები. 1903 წ. ცნობილია საერთო პოლიტიკური გაფიცვით სამხრეთში და ჩვენში—კავკასიაში.

ბურჟუაზიაც ამოძრავდა. ჩუმ-ჩუმათ სადილებზე და ვახშმებზე—ბანკეტებზე—გაისმოდა პოლიტიკურ თემებზე ლაპარაკი. ხდება ერობათა კრებები, სადაც „მომამარცხნო“ რეზოლიუციები გამოაქვთ პოლიტიკურ მომენტზე. იანვრის პირველ რიცხვებში 1904 წ. ლიბერალური ძალები ირაზმებიან ეგრეთ წოდებულ „განთავისუფლების კავშირში“, რომლის მიზანი იყო:

1) თვითმპყრობელობის მოსპობა; მოსპობა ყველა ზომებისა, რომლებითაც დარღვეულ იქნა კონსტიტუციონალური უფლებები ფინლიანდიის;

2) თვითმპყრობელობითი წესწყობილების შეცვლა თავისუფალი დემოკრატიული რეჟიმით საყოველთაო ხმის მიცემის საფუძველზე;

3) ერთა თვითგამორკვევის უფლება. ამ პლატფორმაზე შეკავშირდა ლიბერალური ბურჟუაზია წვრილი ბურჟუაზიული პარტიებთან *).

ამ კავშირში იყო თავმოყრილი რუსეთის მემარცხენე ბურჟუაზია. მათ წრიდან გამოვიდა 1905 წ. კადეტების პარტია. რას შერჩობდა მათი მარჯვენა ნათესავი სხვილი ბურჟუაზია? მისი ლიბერალობა არ გასცილებია სამადლობელ ადრესებს და მისალმებებს, სადაც ისინი გადაკვრით იხსენიებდენ კონსტიტუციონური მართვა-გამგეობის სასურველობას. მუშათა კლასი კი ებრძოდა ერთსა და იმავე დროს თვითმპყრობელობას, როგორც მის მოსისხლე მტერს, რომელიც მას გზას უკრავდა სოციალიზმისკენ, და ბურჟუაზიასაც, არ იყვენ მადლიერი თვითმპყრობელობის მცხოვრებთა დანარჩენი ჯგუფებიც. გლეხი მუდამ უფლება ახდილი და დამონებული იყო, მას შიშველისაგან კეტი ეწყოდა და ვერ გაებედნა ამის გამოთქმა. როცა ის თვითონ ცდილობდა მის მყვლეფელ მემამულესათვის მიწა წაერთმია, მას ამბოხებისათვის ციმბირში ასახლებდენ.

თვითმპყრობელობას დაურჩა ერთად ერთი მოკავშირე—სხვილი მემამულეები. თვითმპყრობელობა თავიდანვე განწირული იყო და მისი დამარცხება ეკვს გარეშე იყო.

მაგრამ აქ მოხდა იგივე, რაც ზემო მოყვანილ მაგალითში, საფრანგეთის რევოლიუციის ისტორიიდან.

მუშათა კლასის წინ შიშმა აიძულა თვითმპყრობელობა და ბურჟუაზია შერიგებოდენ ერთი-მეორეს ხალხის ხარჯზე.

დუმა, აი ის სახრავი ძვალი, რომელიც წაგდებინა თვითმპყრობელობას მუშათა კლასის საერთო გაფიცვამ ოქტომბერში. 1905 წელს უკანასკნელი ამაზე ადარ სჯერდება და დეკემბერში მოსკოვის პროლეტარიატი შეებრძოლა ქუჩებში თვითმპყრობელობას. ის ძლეულ იქნა. მსხვილი ბურჟუაზია, გუჩკოვით სათავეში უკმაყოფილო იყო გაფიცვებით და აჯანყებებით. მისთვის დუმა საკმარისი იყო და ის გულხელდაკრეფილი, ან კიდევ ლოცვა-კურთხევით შეხვდა მუშების ხოცვა ჟლეტას. სხვილი ბურჟუაზია 17 ოქტომბრის პარტიის გარშემო შემოიკრიბა. ის უკვე უცქერის პოლიტიკური უფლების მის ხელში გადასვლას როგორც სადღეისო საკითხს. ხოლო უფრო რთულ საკითხათ მას მიაჩნია მუშების ალაგმვა. ლიტერატურაში გაჩაღდა ლაპარაკი პროლეტარიატის დიქტატურაზე და ეს კი ნიშნავდა რევოლიუციის გაღრმავებას, რაც ბურჟუაზიის ანგარიშში არ შედიოდა. პირველ სათათბიროს პროლეტარიატის უმრავლესობამ ბოიკოტი გამოუცხადა, რაც შეცდომა იყო. ბურჟუაზია მოუწოდებდა მონაწილეობის მიღებისაკენ. წვრილმა ბურჟუაზიამ გადასწყვიტა რევოლიუციის ბედი. პოლიტიკურათ მოუმწიფებელმა გლეხობამ ეშვით შეხვდა მუშების მოწოდებას ბოიკოტი გამოეცხადებინათ დუმისათვის მასში, როგორც ფრანგ გლეხში, ირსებობდა ცრუ რწმენა მეფის სიკარგეში. მისი წარმოდგენით დუმის მოწვევა ნიშნავს მეფის სურვილს—თითონ გამოელაპარაკოს თავის შვილებს ხალხს, რომელსაც სჩადგრავდენ ვითომ მეფის მალულათ მისი მოხელეები და მეგობონელები. ამ პოლიტიკური უვიცობის შედეგი ის, რომ გლეხობა ბურჟუაზიას კუდში მოეკვა თავის და უნებურათ. აქ რასაკვირველია მხედველობაში მისაღებია ერთი გარემოება—ეს უცხოელი ბურჟუაზიის დახმარება სესხის სახით, ამან იხსნა რუსეთის თვითმპყრობელობა ფინანსიური სიკოტრისაგან. მუშათა კლასმა დაინახა, რომ რევოლიუციის ბედი გადაჭრილია და მანაც გადაწყვიტა მოქმედების გამოცვლა. ეს იყო დუმის არჩევნებში მონაწილეობის მიღება. მეორე დუმაში უკვე მთელმა სოც. დემ. მიიღო მხურვალე მონაწილეობა იმიტომ კი არა, რომ მით ვითომ ელოდა თვითმპყრობელობიდან რაიმეს მიღებას, არა, დუმა საagიტაციო საშუალებათ უნდა გამოეყენებინა, უნდა დაენახვებინა ხალხისათვის შავრაზმული ბრბეების რეაქციისა, რომელსაც დაუკავშირდენ რუსეთის ბურჟუაზიის და რევოლიუციის გასასრესათ. მეორე დუმა მალე გარეკეს ისე, როგორც პირველი. საარჩევნო სისტემა შესცვალეს. ამ ახალი არჩევნებით შესდგა მესამე დუმა. სტოლიპინი, აცხადებს: „ჯერ სიწყნარე და შემდეგ რეფორმები“. მას მანს აძლევს რუსეთის ბურჟუაზია, ჩვენ ველით მოწიწებით და თავაზიანათ თავის დაკვრით უპასუხებდა რუსეთის სხვილი ბურჟუაზიის ლიდერი ა. გუჩკოვი. ამასობაში შავი რეაქცია ანადგურებდა თავისუფლების ნასახს. სტოლიპინმა ბურჟუაზიას ნიადაგი გამოაცალა. კადეტები ლამაზი სიტყვებით მხოლოდ ტაშის კვრას იწვევდენ და დუმის იქით კი დუმილი იყო. ბურჟუაზიამ გასცა ხალხი და ის ახლა მას არ აყვებოდა.

3 ივნისი 1907 წ. მეორე დუმის დათხოვის და სოც. დემ. ფრაქციის ირ. წერეთელის მეთაურობით დატყვევების დღეა. ბურჟუაზია სტოლიპინის და გაერთიანებული თავად-აზნაურების კლანჭებს ქვეშ მოექცა.

დუმა 1-ლიდან მე 2 დეკემბერს 1851 წ. საფრანგეთის პარლამენტის დათხოვნის დღეა, რამაც ბურჟუაზია და საფრანგეთის ხალხი ნაპოლეონის დიქტატორობას დაუმორჩილა.

ერთი განსხვავებაა აქ საფრანგეთის და რუსეთის რევოლიუციას შორის. იმ დროს, როდესაც იქ პოლიტიკური ძალა უფლება ბურჟუაზიის ხელში გადავიდა, აქ ბურჟუაზია ვერც მანიფესტის გამოცემამდე, ვერც მის შემდეგ მართვა-გამგეობას ვერ მოექცა სათავეში. ამას მიეწერება რამოდენიმეთ, რომ ჩვენი, უკეცრავათ პასუხია, პარლამენტი რადაც წყალ დვინოს მსგავსი აღმოჩნდა.

ორივე განხილული მაგალითებიდან ჩვენ შეგვიძლია შემდეგი დასკვნა გავაკეთოთ: კონტრ-რევოლიუციის სულის ჩამდგმელია სახოგადოების ის კლასი, რომელიც ვერ ურიგდება რევოლიუციის ეკონომიური და სოციალური შინაარსის გაფართოებას და რომლის მიზანია პოლიტიკური უფლების ხელში ჩაგდებით რევოლიუციის მსვლელობის შეჩერება.

კონტრ-რევოლიუციის გამარჯვება შედეგია მუშათა კლასის განკერძოების, და განადგურების. მუშათა კლასის ჩამოშორება საერთო მოძრაობისაგან უმორჩილებს წვრილ ბურჟუაზიას და კერძოთ გლეხობას ბურჟუაზიის გავლენას, რადგანაც წვრილი ბურჟუაზიას თავის საშუალო მდგომარეობის გამო არ ძალუძს დამოუკიდებელი დემოკრატიული პოლიტიკის წარმოება.

უკანასკნელი კი კარს უხსნის პოლიტიკური ავანტიურისტების დიქტატორობას და იმავე დროს რევოლიუციის დამარცხებასაც.

Შ. ᲪᲘᲪᲘᲨᲕᲘᲚᲘ.

(შემდეგი იქნება).

*) ესენი იყვნენ სოციალისტ-რევოლიუციონერები, პოლონეთის სოციალისტური პარტია, ქართველი სოციალისტ-ფედერალისტები „საქართველო“-ელები), სომხური რევოლიუციონური ფედერაცია (დროშაკი), პოლონური ეროვნული ლიგა ფინლიანდიის პარტია აქტიური წინააღმდეგობისა.

რᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲓᲠᲝᲔᲑᲘᲗᲘ ᲡᲐᲒᲭᲝ

(პ. დ. ს. გაგრძელება).

გოლდმანი (ლიბერი) თავის სიტყვას იწყებს იმითი, რომ ქვეყნის დაცვის საკითხში რევოლიუციას წამოუყენეს დიდი საბრალმდებლო ოქმი. ის ხალხი, რომელიც წინათ სახელმწიფო დუმაში ამტკიცებდა ძველი მთავრობის სრულ უნიჭობას შეესრულებია ქვეყნის დაცვის ელემენტარული მოთხოვნა, დღეს გამომდგარან და ქებით იხსენიებენ ამ ძველ წეს-წყობილებას. ამბობენ, რომ მაშინ იყო ჯარი და გამარჯვებაც ხშირი იყო, მოვიდა რევოლიუცია და მოსპო ჯარიც და გამარჯვებაც. ამ ვაუბატონებს ავიწყდებათ რა მდგომარეობაში გადასცეს რევოლიუციას ჯარი. არავინ იმის წინააღმდეგ არაფერს იტყვის, რომ დღეს რუსეთი ცუდ მდგომარეობაშია. მაგრამ ამის მიზეზი რევოლიუცია კი არაა, გაბატონებული კლასია, რომელიც ხმამაღლა ყოფილა: „ომი გამარჯვებამდე, დარდანელამდე, კონსტანტინოპოლამდეო“. ლიბერის აზრით, არც ერთ საუკეთესო პოლიტიკურ წეს-წყობილებას არ შეეძლო მოერჩინა ის დრმა იარები, რომლებიც თვითმპყრობელობამ მისცა ჩვენ ქვეყანას. ამბობენ ცნობილ ბრძანების შესახებ № 1, მაგრამ ავიწყდებათ, ვინ ხელმძღვანელობდა ჯარს ზურგს უკან. ავიწყდებათ, როგორ ეშლეოდენ ჯარისკაცებს, როგორ სჯიდენ, სცემდენ, ფეხ-ქვეშ სთელავდენ მათ ადამიანურ ღირსებას. არის ერთი გზა ჯარის აღსადგენათ. საჭიროა ვუთხრათ მას, რომ დაცვის საქმე მხოლოდ და მხოლოდ მარტო ქვეყნის დაცვის საქმეა სხვა არაფერი. ჯარის შემცირების შესახებ ლიბერი ამბობს, რომ ის საჭიროა, რომ დარჩენილი ჯარი უფრო ძლიერი და მოძრავი შეიქნეს. საჭიროა ყველგან დისციპლინის დაცვა. არ დავიწყოთ, რომ ჯარში დისციპლინის აღდგენა შეიძლება მხოლოდ მაშინ, უკეთუ ის აღდგენილ იქნება მთელ რუსეთში. სიკვდილის დასჯის შესახებ ლიბერი ამბობს, რომ მას არ შეუძლია დისციპლინის აღდგენა, ამიტომ ის დაუყოვნებლივ გაუქმებულ უნდა იქნეს. აგრეთვე მას საჭიროთ მიაჩნია გაუქმებულებულ იქნას ოფიცერთა ეკონომიური მდგომარეობა და თან ჯარისკაცთა ოჯახების. დასასრულ ლიბერი გაერთიანებულ ს.-დ. ფრაქციის სახელით აქვეყნებს მორიგ საქმეებზე გადასვლის ფორმულას, რომლითაც ადნიშნავს, რომ ჯარის დაუძლურების მიზეზია ომის გახანგრძლივება და ქვეყნის ეკონომიური კრიზისი. ჯარის ძლიერების აღსადგენათ საჭიროა გადაჭრილი ეკონომიური პოლიტიკა, დისციპლინის აღდგენა, სიკვდილით დასჯის გაუქმება, ანარქიულ მდგომარეობას ამბობს, რომ რუსეთის რესპუბლიკის ერთად-ერთი მიზანი უნდა იყოს დღეს ქვეყნის დაცვა, სხვა არაფერი. ამ მიზნით უნდა შეერთდეს რუსეთის ყველა ცოცხალი ძალები და არაფრის წინ არ დაიხიოს ქვეყნის დასაცავათ და მშვიდობიანობის მოსაპოვებლათ.

როზენბლიუმი (ფირსოვა) აქვეყნებს დაცვის შესახებ განცხადებას, სადაც ნათქვამია, რომ ქვეყნის დაცვა ს.-რევოლიუციონერთა პარტიისთვის წმინდა მოვალეობაა. ფრონტის განადგურება რევოლიუციის განადგურებაა, მაგრამ ჯარმა უნდა იცოდეს, რომ ის იცავს საყოველთაო დემოკრატიულ ქვეყანას, რადგან რუსეთის რევოლიუცია იყო არა მარტო მეფის მთავრობის წინააღმდეგ გამოსვლა, არამედ საერთაშორისო იმპერიალისტურ მისწრაფების წინააღმდეგაც. ს.-რევოლიუციონერები დარწმუნებული არიან—ამბობს როზენბლატი, რომ დემოკრატიული ზავის მოპოვება შეიძლება მხოლოდ იარაღით ხელში.

აქსელროდი აცხადებს, რომ ის ქვეყნის დაცვის მომხრეა, მაგრამ უკვირს რა საშუალებების წინადადებას იძლევიან ზოგიერთი ორატორები ჯარის გასაძლიერებლათ. მაგალითათ მიწების გადაცემა მიწის კომიტეტებზე. ყურს ვუგდებ ამას და მიკვირს—ამბობს აქსელროდი: გერმანელები თითქმის პეტროგრადის კარებზეა, მთელი რუსეთი საშიშ მდგომარეობაშია და ჩვენ კი აქ კამათს ვმართავთ აგრარულ საკითხის შესახებ (მარჯვნით და ცენტრში ტაში, მარცხნიდან ხმა—სუსტია) მე მგონია ასეთ დროს ნამდვილი რევოლიუციონერები ასე არ ილაპარაკებდენ. ნამდვილ რევოლიუციონერებს უნდა ეთქვათ, რომ ეხლა ქვეყანა განსაცდელშია და მისი დაცვის გარდა ჩვენთვის არ არსებობს რაო. აქსელროდის აზრით საჭიროა ჯარის გაძლიერება და ქვეყნის მოწყობა. პროლეტარიატს უნდა ახსოვდეს, რომ გერმანიის თითო დაკვრას პირველათ ის იგრძნობს, ვიდრე მრეწველთა წრე.

შემდეგ ლაპარაკობენ ჩაიკოვსკი, სავიჩი, სიროტკინი და ლუცი. ყველა ორატორები აღნიშნავენ რუსეთის დღევანდელ გაჭიანურებულ მდგომარეობას, ჯარის დასუსტებას და საჭიროთ სცნობენ ჯარში დისციპლინის აღდგენას და ქვეყნის გაჭიანურებულ მდგომარეობიდან გამოსაყვანათ ყველა ძალების ამოძრავებას.

შემდეგ გამოაქვეყნეს შემდეგი კრების უწყება, რომელზედაც აღნიშნული ქვეყნის დაცვის შესახებ კამათის გაგრძელება, საგარეო საქ. მინისტ. ცნობა საგარეო პოლიტიკის შესახებ. დასასრულ გამოაქვეყნეს კომისიაში არჩევნების შედეგი. კრება დაიხურა. შემდეგი 13 ოქტომბერს.

აგრარული საკითხი და რევოლიუცია

ძველმა რეჟიმმა თავის წინააღმდეგ აიხედრა მთელი რუსეთი. რუსეთის განახლებას ითხოვდა, როგორც დემოკრატია, აგრეთვე ბურჟუაზიაც და ასე გასინჯეთ, ნაწილი თავად-აზნაურობისაც კი, რომელიც მანობამდე რეაქციის ერთ უმთავრეს ბურჯათ ითვლებოდა. რასაკვირველია მართველობის ძირითად რეფორმებში მხოლოდ მუშათა კლასი იყო დაინტერესებული, ბურჟუაზია კი მარტო პასუხისმგებელ სამინისტროს შემოღებითაც კმაყოფილდებოდა. რას ელოდა ბურჟუაზია განახლებულ რუსეთისაგან? პასუხი მარტივია: ომის გამარჯვებით დაგვირგვინებას და მით იმპერიალისტურ ზრახვათა განხორციელებას და ინდუსტრიის განსავითარებლათ სათანადო პირობების შექმნას. „მეფე იქნა ჩამოგდებული იმისთვის, რომ რუსეთს ექვი დაებადა რომ მთავრობა შესძლებდა ომის გამარჯვებამდე მიყვანას“, აცხადებს ბოლოკვი და ეი როდესაც მათი იმპერიალისტური ოცნება რევოლიუციამ საბოლოოთ ... ბურჟუაზიაც ... [illegible] ... ბ

სკოლეგის ნაციონალიზაციის გარშემო

12 ოქტომბერს ამიერ კავკასიის სამოსწავლო ოლქის კომისარიატის ბინაზე გაიმართა ქართველ კომისართან არსებული ეროვნული პედაგოგიური საბჭოს მორიგი სხდომა. კრებას დაესწრო 15 წევრი და 10 ვარეშე პირი. ამხ. ლ. ნათაძემ გააკეთა მოხსენება სკოლის ნაციონალიზაციის პრინციპის განხორციელების შესახებ სხვადასხვა საშუალო სასწავლებელში, აღნიშნა, რომ ზოგიერთ სასწავლებელში ჯერ კიდევ არ შეკრებილა საკმაო რიცხვი ქართველ მოწაფეთა, რათა გამოქვეყნებული კანონის ძალით შესაძლებელი გახდეს გაქართულებული პარალელი გაყოფილების გახსნა. ამისთვისო, დასძინა მომხსენებელმა, საჭიროა ენერგიული ზომების მიღება, რათა აქა-იქ გაფანტულ მშობლებს თავი მოვუყაროთ და თხოვნები შევატანინოთო. საზოგადოთ, როგორც მოხსენებიდან გამოირკვა, ნაციონალიზაციის საქმე კარგათ მიდის; პირველ ვაჟთა გიმნაზიაში, სალამანო გაყოფილებაში მოწაფეთა რიცხვი 30 ს აღწევდა, ასეთივე მდგომარეობა ყოფილა რვალურ სასწავლებელში და წმიდა-ნინოს სასწავლებელში. შემდეგ ამხ. ნათაძემ მოახსენა კრებას სარეკომენდაციო კომისიის მიერ წარმოდგენილ კანდიდატთა განაწილების შესახებ სხვადასხვა სასწავლებელში. ამ მოხსენებიდან გამოირკვა, რომ თითქმის ყველა კანდიდატი ყოფილა დანიშნული თავისუფალ ადგილებზე, როგორც სალამანო, ისე უმცროს განყოფილებათათვის და აგრეთვე ქართული ენის მასწავლებელთა ადგილებზე საგიმნაზიო კლასებში, შემოსულა ახალი თხოვნები, თხოვნები გადაეცა განსახილველად სარეკომენდაციო კომისიას. შემდეგ ამისა კრება შეუდგა საპროგრამო კომისიის მიერ შემუშავებულ ქართული ენის პროგრამის განხილვას. სხდომამ გასტანა დაბის 12 საათამდე. განხილულ იქმნა მხოლოდ 2 მუხლი პროგრამისა. კამათში მონაწილეობა მიიღეს „განათლების“ სკოლის მასწავლებელთა საბჭოს წარმომადგენლებმაც. კრებამ დაამტკიცა სარეკომენდაციო კომისიის მიერ წარმოდგენილი სია იმ პირებისა, რომლებსაც ევალება დროებამოშვებით რევიზია მოახდინონ გაერთიანებულ სკოლებში და, საზოგადოთ, თვალყური ადევნონ ქართული ენის სწავლების საქმის მსვლელობას სასწავლებლებში. უნდა აღინიშნოს, რომ საბჭო ჯერ-ჯერობით ენერგიულად მუშაობს. საბჭოს ჰყავს არჩეული პრეზიდიუმი, რომელშაც შედიან: ს.-რ. გორგაძე, ვ. ბურჯანაძე და დ. ყიფშიძე (პირველი თავმჯდომარეთ), საბჭომ გამოჰყო კომისიები: სარეკომენდაციო, რომელშიაც შედიან: დ. გ. კარიჭაშვილი, ვ. ბურჯანაძე, ფ. ბ. მგელაძე, ექ. თაყაიშვილი, იუსტინე აბულაძე და ვას. ბარნოვი. საპროგრამო კომისია, რომელშიაც შედიან: ლ. გ. ბოცვაძე, ფ. მგელაძე, ს. გორგაძე, გ. ი. ნათაძე და ვ. ბურჯანაძე.

სოც.-დემ. პარტიაში.

ბათუმი. 6 ოქტომბერს შესდგა რ. ს. დ. მ. პ. ბათუმის ორგანიზაციის სარეიონთაშორისო კრება. დაესწრო 53 რეიონული კოლეგატორის წევრი. ამხ. ფეოფილ წულაძემ მოხსენება გააკეთა კავკასიის მეშვიდე სალეგო ყრილობის შესახებ. გადაწყდა ყველა რეიონებში დაჩქარებით მოხდეს წევრთა საზოგადო კრებები და გაკეთდეს მოხსენებები. რეიონების წარმომადგენლების მოხსენებიდან ირკვევა, რომ საარჩევნო მზადება ცხოველდება. კრებამ უარყოფითი შეხედულება გამოიტანა ქართველ ჯარისკაცთა კავშირის შესახებ, რადგან ეს ხელს შეუწყობდა ჯარში შოვინიზმის ფეხის მოკიდებასა, ხოლო ნაციონალური პოლკების შედგენა, სადაც ეს მოსახერხებელი იქნება, სასურველათ იცნო.

[ს—რი.

დარაკვეთი. 2 ოქტომბერს მოხდა რ. ს. დ. მ. პ. ადგილობრივი ორგანიზაციის წევრთა კრება; კრებას დაესწრენ ზოდის, დარკვეთის, ითხვისის და რკინის გზის საუბნო ორგანიზაციაში მყოფნი ამხანაგები. გასარჩევი კითხვები იყო: მიმდინარე მომენტი; კოლეგატიის წევრთა არჩევა. ამხანაგმა ვასილ ბურჯანაძემ გააცნო კრებას დღეგანდელი მომენტი. კოლეგატიაში აირჩიეს: ნ. ბრეგვაძე, მიხა კაპანაძე, ი. კიკვაძე, ვ. კაციტაძე, ს. თაბაგარი, ვ. სპირიდონაძე, პ. იობაშვილი, ა. იობაშვილი, ვ. დეღუნიშვილი, ი. დავითაძე, გ. ნადირაძე, ს. იაკობიძე, თ. დარბაიძე და სარეკვიზიო კომისიაში: ვ. შენგელია, გ. თაბაგარი, ი. ნადირაძე. კრებამ დადგინა დაჩქარებულ იქნას შესაფერი შენობა ბიუროსათვის, სადაც უნდა მოეწყოს სამკითხველო.

ი. კიკვაძე.

მუშათა შორის.

ხად. ნავთლული. 10 ოქტომბერს მოწვეულ იქნა საერთო კრება ნავთლულის რაიონის მუშა-მოსამსახურეების. საერთო კრების მოწვევა გამოიწვია სასურსათო საქმის მოუწესრიგებლობამ და ათასნაირი არა სასიამოვნო ხმების გავრცელებამ ამ საკითხის გარშემო. კრებას დაესწრო ოთხასამდე კაცი. დღის წესრიგში იყო დასმული სხვა კითხვებიც. სასურსათო კომისიის სახელით მოხსენება გააკეთა ამხ. გ. დოლიძემ. ის ეცადათ შეეხო იმ გარემოებებს, თუ რამ გამოიწვია სურსათის კრიზისი და რათ არის ღღეს მოუწესრიგებელი ეს საქმე. კრება იყო მოწვეული იმ მიზნით, რომ აერჩია სარეკვიზიო კომისია, რომელიც რევიზიას გაუკეთებდა სასურსათო კომისიის მოქმედებას, მაგრამ იმის მაგივრ, რომ სარეკვიზიო კომისია აერჩიათ, ვრთმა ჯგუფმა რამდენიმე კაცის მეთაურობით, რომლებსაც ეს ჯგუფი აღრევე ჰყავდა მოამზადებული სასურსათო კომისიის წინააღმდეგ, აგრეთვე ადგ. ადმ. კომიტეტისა, ერთხმად იგრიალეს და მოითხოვეს ღღესვე ძველების გადაყენება და ახლების არჩევა და ამას ბანს აძლევდენ მუშვიდე ნაწილის კანტორის მოსამსახურენი ნაეანდრაული ტიმოშკინის და კარგათ ცნობილ მთელ მეშვიდე ნაწილში ბ. კანაპლიოვის მეთაურობით (უკანასკნელის „საქმენი საგმირონი“ გადაცემული აქვს გასარჩევათ ამ. კაეკრკინის გზის ცენტრალურ კომიტეტს). ამ ერთ ჯგუფს სურდა მთელი სასურსათო საქმის ხელში ჩაგდება და ამით ძველებურათ მუშის ხარჯზე ნავარდი, მაგრამ კოვში ნაცარში ჩაუვარდათ და იმედი არ გაუმართლდათ. მუშების უმეტეს ნაწილმა შეგნებულათ შეხვდა ასეთ გამოსვლას და დაგმო მათი მოქმედება და მოუწოდეს კრებას, რომ აერჩიათ სარეკვიზიო კომისია საქმის გამოსარკვევად.

ამხ. ფ. რს. შეაქვს წინადადება, რომ იქნეს არჩეული სარეკვიზიო კომისია და გაუკეთოს რევიზია როგორც სასურსათო კომისიას, აგრეთვე ადგ. ადმ. კომიტეტის მოქმედებას. ეს წინადადება ჯერ ერთხმათ იქნა მიღებული, მაგრამ მოიღოს, როცა დაასახელეს კანდიდატები სარეკვიზიო კომისიისა და კანდიდატურაში მოხვდენ არა საიმედო პირნი, მაშინ ერთმა ამხ. მოუწოდა კრებას, რომ სარეკვიზიო კომისიაში აერჩიათ ისეთი პირნი, რომელნიც რომელიმე სოციალისტური პარტიის წევრი თუ არა, მოიხრა მაინც ყოფილიყვნენ ახალი წეს წყობილების, რადგანაც კომიტეტი როგორც რევოლიუციონური ორგანო, ნებას არ მისცემს იმისთანა ხალხს კანტროლისას, რომელნიც არ არიან საიმედონი რევოლიუციისთვისო.

როცა ეს გაიგეს ცნობილი ჯგუფის წინამძღოლებმა,—რომ მათ ადგილს არ მისცემენ კომისიაში, გადგენ გვერდზე და დაიწყეს ყვირილი, რომ ჩვენ აქ მოვედით მარტო სასურსათო საქმის სარეკვიზიო კომისიის ასარჩევათ და არა კომიტეტისო. სხვათა შორის, როცა ერთმა ამხანაგთაგანმა სთქვა, რომ სარეკვიზიო კომისია მოვიწვიოთ რკ. გ. ცენ. კომ., მაშინ ბ. ტიმოშკინმა განაცხადა—„არ მწამს და არც ვენდობი არავფერში ოქვენს ცენტრალურ კომიტეტსო“.

ეს ვაგბატონები თანდათან იხდიან ნიღაბს და აშკარათ იწყებენ გამოსვლას ყოველგვარი რევოლიუციონური დაწესებულების წინააღმდეგ, მაგრამ მათ საუბედურეოთ, ყველგან და ყოველთვის მარცხდებიან. ბოლოს არჩეულ იქნა სარეკვიზიო კომისია 5 კაცისაგან. კომისიაში აირჩიეს: ამხ. ნ. იმნაიშვილი, ნასიძე, არ. ტერ მანუკოვი, სერ. დოლიძე და მაყულაშვილი. საჭიროა აღნიშნავდეს მიაქციონ ასეთ გამოსვლებს, რასაც აღრე-დარეგა შეაქვს ხალხში და შესაფერისი პასუხი გასცენ და ამით ფრთა შეაკვეცონ მათ მოქმედებას.

ვ. ძ—ი.

ᲒᲐᲗᲣᲛᲘᲡ ᲐᲕ-ᲙᲐᲠᲒᲘ

ეკონომიური ცხოვრების აღრე-დარეგამ, როგორც რუსეთში, ისე ჩვენში, საშიში ხასიათი მიიღო. სურსათ-სანოვაგის კრიზისმა მეტათ შეუწყო ხელი „პოგრომებს“ და საფრთხეში აყენებს რევოლიუციის მიერ მოპოებულ თავისუფლებას. დღეგანდლამდე ამ მხრით ჩვენ დაცული ვიყავით, მაგრამ ღღეს ჩვენშიაც წამოყვეს თავი ბნელმა ძალებმა, რომლებიც „პოგრომულ“ და კონტრ-რევოლიუციონურ აგიტაციას აშკარათ ეწევიან. საშიშია, რომ ქუთაისის ამბები კავკასიის სხვა ქალაქებშიაც არ განმეორდეს. ბათუმი ამ მხრით არ არის საშიშ მდგომარეობაში ერთი მხრით იმიტომ, რომ სასურსათო საქმე ქალაქის გამგეობის და სასურსათო კომიტეტის ენერგიული მოქმედებით, სხვა ქალაქებთან შედარებით, უკეთეს მდგომარეობაშია; ღღეს თითქმის ფურნეების წინ „კუდები“ აღარ სჩანს, პურიც საკმაოთ ცხვება ქალაქის ფურნეში. მეორე მხრით, ბათუმში ძალიერია გაფლენა რევოლიუციონური ორგანიზაციებისა, რომლებიც შესძღვებენ ყოველგვარი „პოგრომულ“ და კონტრ-რევოლიუციონური გამოსვლა სათავეში ჩაჭკლან.

7 ოქტომბერს თათრის ბაზარში ერთმა ვაჭართაგანმა მოიტანა ბლომათ ქართველი და ნიხრის დამიხედვით დაიწყო გაყიდვა, იმ წამსვე მრავალი ხალხი ჩამწკრივდა რიგში; შეადგენენ მაღაზია დაიკეტა, კარებს გარედან დაუწყეს რახუნი... შეიქნა ჩოჩქოლი... ბნელი ძალები დარბოდენ ქუჩა-ქუჩა და ყვიროდენ: „თათრის ბაზარში პოგრომია“... ელვის სისწრაფით დაიკეტა მთელი ქალაქი. გამოჩნდენ პატრულები და წესიერებაც აღდგენილ იქნა.

—

ბათუმ-ტრაპიზონის რკინის გზის ლიკვიდაციის გარშემო ეს ერთი ხანა დიდი ალიაქოთია ატეხილი. დიდი ხანია, რაც დაიწყო ამ გზის ლიკვიდაცია, მაგრამ ჯერ კიდევ არავინ იცის, როდის დასრულდება. გარდა იმისა, რომ ამ გზაზე ტყეული-უბრალოთ რამოდენიმე ათი მილიონი დაიხარჯა. გზის გარშემო სპეკულაციას და მრავალ ბოროტმოქმედებას ჰქონდა ადგილი. საქმე იმაშია, რომ გზის მართველობას და მის მოიჯარადრეებს დიდი „ზაპასი“ სურსათ-სანოვაგისა ჰქონდათ შეძენილი და ბათუმის სხვადასხვა საწყობებში შენახული. მაშინ, როდესაც ბათუმის მცხოვრებნი შავ პურსაც ვერ შოულობდენ, ამ გზის მართველები და ბობოლები კი პირველ ხარისხის პურს მიირთმევდენ და კლუბებში და სხვა გასართობებში ათასობით და ათი-ათასობით ფლანგავდენ. ამ გარემოებამ საზოგადოებაში დიდი უკმაყოფილება და მითქმა-მოთქმა დაბადა, მაგრამ თვითმყრობელობის დროს, ვაი, მათ წინააღმდეგ ვინ დასძრავდა კრინტს. რევოლიუციის შემდეგ რევოლიუციონურმა ორგანიზაციებმა გაიღაშქრეს მათ წინააღმდეგ. მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოებმა, ქალაქის ახალმა თვითმართველობამ მიიღეს ზომები: ამოირჩიეს დელეგატები ლიკვიდაციის დასაჩქარებლათ და აგრეთვე გადასწყვიტეს ყველა იმ სურსათ-სანოვაგის „ზაპასებს“, რომლებიც რკინის გზის მართველობის და მის მოიჯარადრეების განკარგულებაშია, რეკვიზიცია უყონ და გზის მოსამსახურეები გადაიყვანონ ქალაქის საერთო „პაიკაზე“. საჭიროა, რაც შეიძლება ჩქარა მოხდეს ამ ბოროტების ლიკვიდაცია.

—

წარმოდგენების მართვის საქმე ბათუმში შედარებით წინა წლებთან უკეთესათ მიმდინარეობს. ეს საქმე აიღო მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭომ. გამოყო თავის წრიდან ქართული სექცია, რომელიც შმაგუსკის თეატრში კვირაში ორჯელ მართავს წარმოდგენებს. დასში იმყოფება ცნობილი ქალი მარო მდივანი, მურუსიძე, ხონელი, ყუბუშვილი და ვ. ურუშაძე. დანარჩენები სცენის მოყვარეებია. ცოტა არ იყოს, საქმეს აფერხებს ის გარემოება, რომ დასს არ ყავს გამცდელი ხელმძღვანელი, პიესებს რეჟისორის ხელი არ ატყვია, როგორც იტყვიან. საჭიროა ერთი ისეთი მსახიობის მოწვევა, რომელიც ამ მხრით დასს ხელმძღვანელობა-რეჟისორობას გაუწევს. და აგრეთვე შინაარსიანი პიესების დადგმა, რომ ხალხმა სულიერი კვებრი გაიბას თეატრთან, თორემ მარტო „საგანგებოთ მიცვალებული“ და „და ძმა“- სებური პიესებით ხალხს ვერავითარ სულიერ საზრდოს ვერ მივცემთ.

—

9 ოქტომბერს მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოების განკარგულებით მოხდა ჩხრეკა გადამალული საქონლების ადმოსაჩენათ. ადმოაჩინეს მრავალი გადამალული საქონელი: ტყავი, შაქარი, ფქვილი, საპონი, ჩაი და სხვა.

ვაჭრთა გიმნაზიის მოწაფეები ორი დღე გაფიცული იყვნენ, მოითხოვდენ პედაგოგიურ საბჭოში თავიანთ წარმომადგენლების დაშვებას და ძველი რეჟიმის მასწავლებლების დათხოვას. რევოლიუციონური ორგანიზაციების წარმომადგენლებს ქალაქის თავის ამხ. სამბახტარიშვილის, მუშათა საბჭოს თავმჯდომარის ამხ. ახუჯაფარიძის და ამხ. დ. მგელაძის საქმეში ჩარევამ, რომლებმაც მოითხოვეს მოწაფეთა ყველა მოითხოვნილებების გადაწყვეტა მოწაფეთა წარმომადგენლებთან ერთად, სასურველათ წაიყვანა საქმე. მოწაფეებმა გაფიცვა შესწყვიტეს.

—

საარსენალო კომპანია გაჩადებულია. სიები მზათაა, სოფლებში დასაგზავნი აგიტატორები უკვე დანიშნეს. ამ დღეებში გამო საგიტაციო ფურცელი.

—

კაპლანას ქარხნის მუშებმა წარუდგინეს ეკონომიური მოითხოვნილებანი. „ხაზეინმა“ ყველა მოითხოვნილება დააკმაყოფილა.

ᲯᲐᲠᲘᲡ-ᲙᲐᲪᲗᲐ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ.

ქართველ მხრეოსანთა პოლკის მეორე როტის ჯარისკაცი პროკოფი ვახტანგის ძე თიკანაძე ამ ბოლო დროს მსახურობდა მეხუთე მოსაზღვრე კოლაში, ურმიაში. 7 სექტემბერს მას შეხვდენ ყაჩაღები და მოუნდომეს თოფის წართმევა. შემართული თოფებით წინ გადაუდგენ და დაუძახეს—თოფი გადაგვეცი, მაგრამ თიკანაძემ იარაღის აღება ისირცხვილა და თოფი გასასროლათ გადმოიღო, მაგრამ ყაჩაღებმა, როგორც მომზადებულებმა, ის მოჰკლეს; თიკანაძის ასე ვერაგულათ მკვლელობამ ამხანაგებში დიდი მწუხარება გამოიწვია.

ჯარისკაცი ხ. გუნთაიშვილი.

—

ხ. ᲫᲐᲓᲐᲫᲔ (ოსმალეთი). სამი თვეა, რაც აქ დაარსდა კოოპერატივი და სამკითხველო. სამწუხაროთ, ჩვენს სამკითხველოში ქართული გაზეთებიდან მარტო „ბრძოლა“ და „ალითონი“ მოდის, რითაც ქართველი ჯარისკაცები ვერ კმაყოფილდებიან. საჭიროა „ერთობის“ და „სოციალ დემოკრატი“-ს გამოწერა; ამასთან საჭიროა ზომების მიღება სოციალ-დემოკრატიული წიგნების შესაძენათ.

ჯარისკაცი იუსტინე შანიძე.

—

უღრმეს მადლობას ვუცხადებთ ს. ბახვის მცხ. მართა ანდღულაძისას ქიქოძის ასულს, რომელმაც განსვენებული შვილის სანდროს მოსაგონებლათ გადმოგვიგზავნა ბრძოლის ველზე სერაფიონ ჭელიძის ხელით 1-ლ კავკასიის კორპუსის ქართველ სამხედრო პირთა ქართულ სამკითხველოსათვის სხვადასხვა წიგნაკები და ს. დ. მოღვაწეთა სურათი საქართველოში.

სამკითხველოს გამგეობის თავმჯდომარე
ივანე გ. ქუთათელაძე.

ᲙᲐᲮᲔᲗᲘᲡ ᲠᲙᲘᲜᲘᲡ ᲒᲖᲐ

კახეთის რკინის გზის მუშა-მოსამსახურეებმა ამ ოქტომბრის ხანაში დაარსეს კოოპერატივი, რომელიც შეძლების დაგვარათ უმსუბუქებდა მათ მდგომარეობას პირველ საჭირო საგნების მიწოდებით. მაგრამ ღღეს, სასურსათო საქმის საყოველთაო არეულ-დარეგის დროს, კოოპერატივი ვეღარ აკმაყოფილებს თავის წევრებს და ამის გამო მუშა-მოსამსახურეების მდგომარეობა თანდათან უარესდება. თუ ჩქარი და ენერგიული ზომები არ იქნა მიღებული, მუშა-მოსამსახურეები მალე უპურათ დარჩებიან. ამიტომ კახ. რკ. გზის ცენ. კომიტეტმა გადასწყვიტა ამ საქმის ჯეროვანათ მოწესრიგება და ამ მიზნით 11 ოქტომბერს თავის სხდომაზე მოიწვია გზის გამგეობა, გზის მმართველი და კოოპერატივის გამგეობის წევრები. გამგეობიდან კრებას დაესწრენ ფ. გოგიჩაიშვილი და რ. ყაზბეგი, დაესწრო აგრეთვე გზის მმართველი თუმანიშვილი, კოოპერატივის გამგეობის თავმჯდომარე პ. მაჭავარიანი და ორიც წევრი. ხანგრძლივი კამათის შემდეგ დადგინეს: მიეწეროს კოოპერატივის გამგეობას სასურსათო საქმის მოწესრიგება, ხოლო რკინის გზის გამგეობამ უნდა ადმოუჩინოს მას ყოველგვარი დახმარება ფულის მხრით და საჭირო კაცების განთავისუფლებით. ცენ. კომიტეტმა კონტროლი უნდა გაუწიოს კოოპერატივის მოქმედებას. ფ. გოგიჩაიშვილმა განაცხადა, რომ გზის გამგეობა დახმარებას გაუწევს კოოპერატივს სესხის სახით, დაახლოებით სამოცი ათას მანეთამდე, როცა საჭირო იქნებაო. წევრი.

ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

საყტარედია. სამტრედიაში ერთი აფთიაქი არის და რამოდენიმე მადაზია. აფთიაქის მმართველს ამ არეულ დროს სპეკულაცია დაუსახავს მიზნათ. მაგ. „პოგბარატი“ (Euchinini—ტუბილი ხინა) 5,0 ღირს ნიხრით 1 მ. 63 ნახ. კაპ.—1,0 ღირს 48 კაპ. აფთიაქის მმართველის შემუშავებული ნიხრით ღირს 7 მ. 90 კ.,—1,0 ღირს 2 მ. 80 კ.

ბევრი მაგალითების მოყვანა შეიძლებოდა, მაგრამ ეს ერთი მაგალითიც ბევრს ამბობს. უბრალო ქინა რეცეპტით შვიდი „პარაშოკი“ რვა გრანიანი, რომელიც თუალისში და ქუთაისში გინდ იქვე აბაშაში ღირს 2 მ. 45 კ. სამტრედიის აფთიაქში უნდა გადიხადო 6 მ. 40 კ. ასე უმოწყალოთ არც ის გაიძვერა ჩარჩები იქცეოდნენ, რომლებიც თითო სპერანგე ჩითზე, რომელიც ღირდა 80 კ. 7 მან. ან 10 მან. იგებდენ, ხოლოდ განსხვავება იმაში არის, რომ იქ ნათლად ხედავდნენ, თუ როგორ უსინდისოთ იქცეოდნენ ჩარჩები, აქ კი ყველაფერი „კანონით“ გადის. ეს სენი ამ აფთიაქში არ ახალია. აფთიაქის მადაზიებში უფრო სატირალია საქმე. და ყველაფერი ეს ხდება იმისთანა კულტურულ ცენტრში, როგორიც სამტრედია არის. ყველამ უნდა მიაქციოს ამ მოვლენას ყურადღება. თავდაპირველათ კი ქუთაისის ფარმაცევტების პროფესიონალური კავშირის საქმეა. კავშირმა უნდა გამოიკვლიოს ყველაფერი, მას დაეხმარება ამ საქმეში სამტრედიის საბჭო; თუ საჭიროება მოითხოვს, ჩამოართვას ხსენებული აფთიაქი და გადასცენ საზოგადოებას. აფთიაქის მმართველი და მადაზიის პატრონები კი სამართალში მისცეს. ღღეს თფილისში ექვსი აპურის მოშატებისთვის არის მკაცრი ბრძოლა და სამტრედიაში კი თითო რეცეპტზე ოთხი და ხუთრათ 15 მან. უმატებენ. კმარა ამდენი თავგადობა, დროა ავიღოთ ხელთ ჩვენი საქმე. მაშინ სხვათა შორის ფარმაცევტების უმუშევართა რიცხვიც შემცირდება. ექიმებმაც უნდა ხმა ამოიღონ ამის შესახებ.

„ბზრიალა“.

ხ. ᲓᲐᲜᲘᲠᲘ (ქუთაისის მაზრა). 1 ოქტომბერს მოხდა საზოგადოების კრება დანირის პირველ დაწყებითი სასწავლებლისათვის შენობის შეძენის შესახებ, რადგანაც დანირს აქვს ორი ეკლესია, რომელნიც ერთი მეორეზე ასი ხეტენითაა მოშორებული, ამისათვის ერთი ეკლესია გავაუქმოთ და სკოლას მოვახმარეთო, მაგრამ უმეტესობამ განაცხადა, რომ ეკლესია სხვა რამეზე გამოგვადგებაო და მიიღო წინადადება, რომ სკოლისთვის ცალკე შენობა იყიდონ. კარგი იქნებოდა, რომ ეკლესიას სახალხო სახლათ გადააკეთებდენ, რომელიც დიდ სარგებლობას მოუტანს ხალხს.

ი. დანირელი.

წერილები რედაქციის მიმართ

„ᲔᲠᲗᲝᲑᲘᲡ“ ერთერთ №-ში დ. აბაშის კოოპ. „განახლებას“ გამგეობა გვიწვევს სამედიატორო სამართალში მისთვის, რომ გაზეთში, ალბათ, კორექტორის თუ ანწყობის უნებლივ შეცდომით დაიბეჭდა ცნობა, თითქოს დაბა აბაშის კოოპ. გაეყიდოს 15 ფ. შაქარი. ეს ცნობა ეხებოდა სოფელ აბაშის კოოპერატივს. სასურველი ხოფელ აბაშის მაგივრად დაბა აბაშა დაიბეჭდა. ჩვენს წერილში ეს ასე არ ყოფილა. ეწერა სოფელი აბაშა. კოოპ. გამგეობას კი მოვაგონებთ, რომ ამის შემდეგ არაა საჭირო სამ. სასამართლო. მოხდა საწყალობა შეცდომა. განზრახ არ ყოფილა ის ჩადენილი. სამედიატორო სასამართლოში კი, არ ვიცით, რა უნდა სთქვას გამგეობამ. ჩვენ ამ შეცდომაზე გამგეობასთან პირადათ გვქონდა ლაპარაკი და მაინცა და მაინც რა საჭიროა იყოს გაზეთში ამის გამოქვეყნა? ცნობები ნოქრების შესახებ ჩვენ არ გვეკუთვნის.

აბაშის პრესის ბიურო.

ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲘ

თფილისის კომიტ. 4. ს.-ე. 9. 3. 1917 წ.

შემოსავალი

შესასვლელი გადასახადი	589—50
საწევრო „	277—15
შემოწირულება	155—00
სულ	921—65

გასავალი

სტამბის ხარჯი	114—75
კანცელარიის ხარჯი	28—40
წვრილმანი ხარჯები	7—20
სულ	150—35
კასსაში დარჩა პირველ ივნისს	771—30
სულ	921—65

შემოსავალი

ივნისი

კასსაში დარჩა პირველ ივნისს	771—30
შესასვლელი გადასახადი	21—50
საწევრო „	14—60
შემოწირულება	46—00
ლექციიდან შემოსავალი	284—15
სესხათ აღებული (საოლქ. კომ.)	65—00
სულ	1,202—55

გასავალი

სტამბის ხარჯი	240—00
კანც. ხარჯი	35—00
ლექციის მოსაწყობათ	6—00
წვრილმანი ხარჯი	—50
სულ	281—50
კასსაში დარჩა პირველ ივლისს	921—05

შემოსავალი

ივლისი

კასსაში დარჩა პირველ ივლისს	921—05
პროკლენტ. თფილისის კომიტეტს	700—00
ორი რეგისტრაციის წიგნის ფასი	16—00
სულ	1637—05

გასავალი

კანცელარიის ხარჯი	3—25
მოსამსახურეს ჯამაგირი	5—00
წვრილმანი ხარჯები	—40
სულ	8—65
დარჩა კასსაში პირველ აგვისტ.	1,628—40

შემოსავალი

აგვისტო

კასსაში დარჩა პირველ აგვისტოს	1628—40
პროკლენტები თფ. კომიტეტს	500—00
სამი რეგისტრაციის წიგნის ფასი	24—00
სულ	2,152—40

გასავალი

კანცელარიის ხარჯი	14—75
ჯამაგირი მოსამსახურეებს	1100—00
ვალი (ოლქ. კომიტ.)	85—50
სულ	1200—25
კასსაში რჩება პირველ სექტემ.	952—15

თფ. კომ. თავმჯ. კ. გვარჯალაძე.
მდივნები: ს. ჩაჩუა, ივ. ხინაფარეძე.

ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲐ

ᲫᲕᲔᲚᲘ ᲮᲝᲜᲐᲙᲘ. 26 სექტემბერს ადგილობრივ სცენის მოყვარეებმა ს.-დ. ორგანიზაციის სახარგებლოთ დადგეს წარმოდგენა—„მტარვალის ბედი“ და „კომისართან“. წარმოდგენა კარგად ჩატარდა. მოწვეული იყო ბ. ძუკუ ლოლუას ლოტბარობით მისივე ხორო, ხორომ საზოგადოებაზე კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა. ბილეთების ღირსია 8-ნი ძუკუ ლოლუა, რომელმაც შრომა და ხარჯი არ დაიზარა. წარმოდგენის შემდეგ გაიმართა ვახშამი. შემოწირეს: ძუკუ ლოლუამ 100 მან., გიორგი ქუთათელაძემ 50 მან., ვახტანგ ჯაბამ დარმა 50 მ. და ვ. ქუთათელაძემ ტ. ბ. ქვარიანი 20 მან. ბილეთების ღირსია, როგორც ზემოხსენებული პირები, ისე ფატი ჩხეტიანი, კუკუ ლორთქიფანიძისა და მინაფორა ბიხუასი, რომლებმაც ეს საქმე ითავეს. წმინდა შემოსავალი დარჩა 325 მანეთი.

დამსწრე.

ᲬᲘᲜᲝᲒᲔᲑᲘ

ᲯᲐᲠᲘᲡ ᲙᲐᲪᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ნოე ილარიონის ძე ნიკურაძე, მსახურობდა კავ. მომქმედ ჯარში მე-112 ქვეითი სათადარიგო პოლკის მეშვიდე როტაში მეორე „ვზვოდში“ ერთი წელი სრულდება, მის შესახებ არაფერი ვიცით. ვსთხოვთ თუ ვინმემ გაიგოს მის შესახებ რაიმე აცნობოს შემდეგი ადრესით: Ст. Самтреди Матеріальный складъ Калистрату Камуришвили.

— ჯარის კაცი პოლიტკორ სიმონის ძე ინწკირველი მსახურობდა მე 19 თურქესტნის მსროლელ პოლკის მე-16 როტაში მესამე „ვზვოდში“. ავთმყოფობის გამო გაგზავნეს ქ. ტრაპიზონში საველ. გოსპიტალში. მესამე თვეზე მეტია მისი ვერაფერი გაეგეგო. თუ ვინმემ მის შესახებ იცით რაიმე გთხოვთ მაცნობოთ შემდეგი ადრესით: Кавказская армія 221 запасный полкъ 15 рота 6 взводъ Сергѣю М—дзе.

— ჯარისკაცი თეოფანე მიხეილის ძე ხონელიძე ვანის საზოგადოების სოფელ ისრეთის მცხოვრები მოჰკლეს პოზიციაზე, ავსტრიის ფრონტზე მსახურობდა 1 დამკვრელ ბატალიონში.

ჯარის კაცი ლევანი მაღლაკელიძე.
26 სექტემბერი 1917 წ.